

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра української мови та прикладної лінгвістики

**МОРФОЛОГО-СЛОВОТВІРНІ ОСОБЛИВОСТІ АВТОРСЬКИХ
НЕОЛЕКСЕМ ОЛЕКСІЯ ДОВГОГО**

Кваліфікаційна робота
на здобуття ОС «бакалавр»
студентки IV курсу
галузі знань 03 «Гуманітарні науки»,
спеціальності 035 «Філологія»,
спеціалізації 035.01 «Українська мова і
література», ОПШ «Українська мова і
література та західноєвропейська мова»
Марини САМКО

Науковий керівник:
к.філол.н., асистент кафедри
української мови та прикладної
лінгвістики
Олександр СТРОКАЛЬ

«Допущено до захисту»
Протокол № 11 засідання кафедри
української мови та прикладної лінгвістики
ННІФ від 01.06.2023
Завідувач кафедри _____ **Сергій РІЗНИК**

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1.	6
ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ ПРО ДЕЯКІ З ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ СЛОВОТВОРУ.....	6
1.1. Поняття про неологізми, оказіоналізми та індивідуально-авторські неологізми.	6
1.2. Поняття про словотвірну модель і словотвірний тип.	9
РОЗДІЛ 2.	13
СЛОВОТВІРНІ МОДЕЛІ АВТОРСЬКИХ НЕОЛЕКСЕМ У ПОЕТИЧНІЙ ТВОРЧОСТІ ОЛЕКСІЯ ДОВГОГО.....	13
2.1. Суфіксальний словотвір	15
2.2. Префіксальний словотвір	25
2.3. Префіксально-суфіксальний словотвір	31
2.4. Суфіксально-постфіксальний, постфіксальний і префіксально-постфіксальний способи словотвору.	34
2.5. Словоскладання.....	35
2.6. Основоскладання	47
ВИСНОВКИ.....	53
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

СМ – словотвірна модель.

ТО – твірна основа.

СТ – словотвірний тип.

СФ – словотвірний формант.

ПВ – план вираження.

ПЗ – план значення.

лекс. од. – лексична одиниця.

ВСТУП

Процес творення неологізмів – це динамічне явище, яке сприяє поповненню мови новими лексичними одиницями. Різноманітність та кількість неологізмів значною мірою залежить від їхньої моделі творення, яка є своєрідним шаблоном – зразком творення нових слів.

У цій дослідницькій роботі велику увагу буде приділено визначенню й характеристиці словотвірних моделей індивідуально-авторських неологізмів українського письменника Олексія Прокоповича Довгого в контексті його поетичних творів.

Так, дослідженням питання про okazіональні лексеми в художній літературі займалися такі лінгвісти: Н. Іванова [23], О. Попова [36], Т. Юрченко [43], І. Мельник [29], Ж. Колоїз [26], В. Папіш [33], Н. Гаврилюк [11], І. Олійник [32], Л. Азарова [2], Ю. Нестерович [31], С. Мельник [30] та інші.

Актуальність теми дослідження зумовлена підвищеним інтересом сучасних мовознавців до творчості письменників періоду шістдесятництва. Поетична творчість Олексія Довго є маловідомою й недостатньо дослідженою – це і зумовлює актуальність бакалаврської роботи.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що вона є внеском у розвиток досліджень авторських неологізмів, а особливо їхньої словотвірної структури й сприятиме подальшому вивченню та аналізу творчості українського письменника Олексія Прокоповича Довгого.

Практичне значення. Матеріали цієї роботи можуть слугувати джерелом для подальших досліджень творчості письменника, зокрема в аспекті словотвірному.

Мета дослідження – визначити словотвірні моделі індивідуально-авторських неологізмів, а також з'ясувати особливості творення неолексем у поетичній мові О. Довгого.

Завдання дослідження:

- визначити й схарактеризувати поняття «неологізм», «okazіоналізм» та «індивідуально-авторський неологізм» у лінгвістичному дискурсі;
- визначити найпродуктивніші моделі деривації авторських новотворів у поезії Олексія Довгого;
- укласти словник індивідуально-авторських неологізмів поета.

Об'єкт дослідження – 305 одиниць індивідуально-авторської номінації, зафіксовані в поетичних текстах О. Довгого.

Предмет дослідження – семантико-дериваційна структура лексичних новотворів автора.

Матеріал дослідження – тексти поезій 1-4 томів із «Вибраних творів у чотирьох томах» (2009 р.) Олексія Довгого:

Том 1 «Доторки блискавки» [17]

Том 2 «Дихання вічності» [18]

Том 3 «Дереворити» [19]

Том 4 «Келих троянд» [20].

Методи дослідження. У процесі опрацювання текстів поезій було застосовано загальнонауковий *метод спостереження*. Для систематизації авторських неологізмів використовувався *прийом внутрішньої інтерпретації*, який передбачає класифікацію досліджуваних одиниць за певними параметрами. З метою визначення семантики складників неологізмів використовувався *метод компонентного аналізу*. Оскільки поетична творчість О. Довгого на сьогодні є малодослідженою, то в бакалаврській роботі ми застосовували *описовий метод*. А для визначення словотвірної структури досліджуваних одиниць ми послуговувалися *методикою аналізу за безпосередніми складниками*, яка передбачає поступове членування лексичних одиниць на словотвірні компоненти. Щоб з'ясувати, чи є лексема авторським неологізмом, у дослідженні використовували *зіставний метод*.

Щоб з'ясувати, яка кількість неологізмів утворилася в результаті авторської деривації, визначити частини мови, до яких належить більшість неолексем, а також з'ясувати продуктивність їхніх словотвірних моделей, використовувався загальнонауковий *метод кількісних підрахунків*.

Структура роботи. Робота складається зі списку скорочень, вступу, двох розділів, з яких один є теоретичним, а інший – практичним, висновків, списку використаної літератури та словника індивідуально-авторських новотворів.

У вступі до бакалаврської роботи було описано її актуальність, мету, завдання, практичне й теоретичне значення, об'єкт, предмет, матеріал дослідження, а також методи, за допомогою яких воно здійснювалося; описана структура роботи.

У першому розділі роботи наведено погляди мовознавців щодо дискусійного питання визначення понять «неологізм», «оказіоналізм» та «індивідуально-авторський неологізм», окрім цього, дано визначення поняттям «словотвірна модель» і «словотвірний тип», з'ясовано відмінність між ними.

У другому розділі було визначено основні моделі творення індивідуально-авторських неологізмів у поетичній творчості Олексія Довгого.

У висновках описано результати нашого дослідження та узагальнено матеріал, викладений у двох розділах.

Загальний обсяг бакалаврської роботи складає 131 сторінки, з яких 100 сторінок – це текст дослідження.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ ПРО ДЕЯКІ З ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ СЛОВОТВОРУ

1.1. Поняття про неологізми, okazіоналізми та індивідуально-авторські неологізми.

Поява нової лексики завжди є результатом динамічного розвитку лексичного складу сучасної української літературної мови. Так, нові слова, *неологізми* – це новостворені слова-терміни для номінації нових явищ і понять та перебувають у процесі входження до узусу.

Як правило, неологізми виникають тоді, коли з'являються нові предмети або явища, які потребують номінації. Також письменники створюють неологізми за потреби, якщо для називання певних явищ не достатньо використовувати лексеми, уже наявні в мові. Тобто семантика цих лексичних одиниць не дозволяє достатньо розкрити творчий задум автора.

На сьогодні існує досить багато визначень поняття «*неологізм*», наведемо деякі з них. В енциклопедії «Українська мова» неологізм – це «слово, а також його окреме значення, вислів, які з'явилися в мові на даному етапі її розвитку і новизна яких усвідомлюється мовцями або були вжиті тільки в якомусь акті мовлення, тексті чи мові певного автора» [41, с. 408].

За Д. Ганич, неологізми – це слова або мовні звороти, створені для позначення нового предмета чи вираження нового поняття [13, с. 151]. На думку О. Селіванової неологізм – це «слово чи сполука, використані мовою в певний період на позначення нового або вже наявного поняття в новому значенні й усвідомлюється носіями мови» [37, с. 43].

Різновидом неологізмів є *оказіональна лексика* або *оказіоналізми*. До поняття «*оказіоналізм*» мовознавці звертаються вже протягом тривалого часу, тому існує кілька думок з приводу визначення цього поняття. Так, *оказіоналізми* – це слова, які існують у мовленні однієї чи кількох осіб і не є часто відтворюваними у літературній і загальнонародній мові.

В енциклопедії «Українська мова» знаходимо таке визначення цього поняття – «незвичне, здебільшого експресивно забарвлене слово, утворене на основі наявного в

мові слова або словосполучення, іноді з порушенням законів словотворення чи мовної норми, що існує лише в певному контексті, в якому воно виникло» [41, с. 432].

Дослідниця С. Єрмоленко вважає, що okazіоналізми – це «слова, створені для певного контексту або ситуації, які не потрапляють до словників» [21, с. 112].

В енциклопедії «Українська мова» Г. Губаревої okazіоналізм визначається як «слово чи мовний зворот, що не відповідає загальноприйнятому вживанню і відображає індивідуальний смак мовця й індивідуальну словотворчість», а саме значення okazіоналізму зазвичай зрозуміле лише в авторському тексті. [16, с. 274].

Отже, узагальнивши все сказане вище, робимо висновок, що okazіоналізм – це новостворена (найчастіше за малопродуктивною словотвірною моделлю) лексична одиниця, яка функціонує як засіб вираження експресії мовця і швидше за все не перейде до загального вжитку.

У науковому дискурсі прийнято розмежовувати поняття «*неологізм*» і «*okazіоналізм*». Так, okazіоналізми, на відміну від загальномовних неологізмів, не старіють і не переходять до загального вжитку. Як правило, okazіоналізм – це одноразова одиниця, якій не властива відтворюваність. Деякі дослідники (Е. Ханпіра, О. Земська, В. Лопатін та інші) диференціюють неологізми як одиниці мови й мовлення. Відповідно до цього принципу неологізми є одиницями мовної системи і можуть застосовуватись у будь-яких ситуаціях. Okazіоналізми ж є одиницями мовлення і не виходять за межі конкретної ситуації спілкування.

Важливим елементом формування письменницького ідіостилу є *індивідуально-авторські неологізми* – різновид неологізмів, який створюється письменниками для виконання в художньому творі певних експресивних та стилістичних завдань. Це неолексеми, які ще не зафіксовані в сучасних мовних словниках, містять індивідуальне лексичне значення, вжиті в конкретному контексті, в якому виконують необхідну для автора художньо-естетичну роль, пов'язану з реалізацією письменницького задуму [3].

На основі наведених вище визначень понять «*okazіоналізм*» та «*індивідуально-авторський неологізм*» можемо окреслити такі основні їхні характеристики:

- Okazіоналізми вказують на випадок конкретно okazіональний, можуть вживатися лише у визначеному контексті і швидше за все не увійдуть до загального вжитку.

- Для індивідуально-авторських неологізмів важливою є лише вказівка на джерело творення неологізму – конкретного автора й твір, а от сфера функціонування новотвору чітко не окреслена, тому він може вийти й за межі твору. Усе залежить від моделі творення неологізму, і якщо це високопродуктивна модель, відсутні нетипові, алогічні, специфічні поєднання афіксів із твірною основою, то велика ймовірність, що він перейде в узус.

Щодо походження індивідуально-авторських неологізмів, то зауважимо, що виникають вони переважно в художньому стилі, а художнє мовлення стає надійним джерелом збагачення мови авторськими новотворами. Примітно, що в художньому мовленні вони творяться з певною стилістичною метою та здатні моделювати у свідомості читачів унікальну картину авторського бачення світу. Окрім того, індивідуально-авторські неологізми допомагають краще зрозуміти й потлумачити внутрішній світ ліричного героя. Існують випадки, коли авторські неологізми входять до системи сучасної літературної мови, однак цей процес є досить повільним.

Безперечно, індивідуально-авторський неологізм, який вводиться автором у художнє мовлення зі стилістичною метою, необхідно сприймати в контексті його стилістичної інтенційованості як певний винахід конкретного митця, певну образну форму у строго визначеному автором контексті, яка існує у визначений проміжок часу в свідомості читача. Саме тому новотвір зумовлює підвищену емоційність твору [40, с. 34].

Отже, не зважаючи на те, що неологія всебічно досліджується вже досить давно, наразі існують певні труднощі щодо визначення та розмежування основних її понять: *неологізмів, okazіоналізмів, індивідуально-авторських неологізмів*. Існує багато визначень цих понять, але відсутнє єдине розуміння і використання їх у науковій літературі. На нашу думку, поняття «*індивідуально-авторський неологізм*» є найбільш нейтральним і використовується передусім у контексті художнього мовлення, тому в нашому дослідженні будемо послуговуватися переважно цим терміном.

1.2. Поняття про словотвірну модель і словотвірний тип.

Важливими поняттями словотвору є «словотвірна модель» і «словотвірний тип». У лінгвістичному дискурсі вони можуть вживатися синонімічно, однак ці поняття варто розрізняти.

Розглянемо детальніше поняття словотвірної моделі (далі СМ). За визначенням Г. Вовченко словотвірна модель – це «словотвірні різновиди у межах словотвірного типу, зумовлені морфонологічними особливостями поєднання твірної основи і форманта» [9]. Мовознавиця Н. Клименко визначає СМ як «схему творення слів у межах того самого словотвірного типу» [24].

Структурно СМ складається з:

- **Твірної основи (ТО)** – спільної частини похідного і твірного слова, на основі якої утворилося нове слово. Твірна основа є спільною частиною двох слів — первинного і похідного, адже вона завжди виконує для похідного роль мотиватора. Мотиваційні відношення похідності зумовлюються тими прирощеннями, модифікацією, яких зазнає основа [35].
- **Словотвірного форманта (СФ)** – словотворчого елемента, за допомогою якого утворюється похідне слово. Словотвірний формант є носієм словотвірного значення (узагальненого, спільного для певного лексико-семантичного розряду слів значення, яке виявляється в одному словотвірному типі на основі взаємодії між значеннями твірної основи і словотворчого форманта) [38].

Словотвірна модель може складатися як із кількох твірних основ і словотвірних формантів, так і з однієї твірної й одного форманта. Усе залежить від складності похідного слова. А семантика СМ залежить від того, до яких семантичних класів (осіб, тварин, рослин, дій, станів, властивостей тощо) і частин мови належить похідне слово, наприклад:

- 1) Індивідуально-авторський новотвір *напівтюремний* (прикм.) – це похідне слово, утворене від прикметникової ТО шляхом додавання СФ – префікса «напів-».

Модель №1

напівтюремний (від тюремний) – (*Я позривав із серця маски / Напівтюремного життя. Том 3, с. 251*).

Оскільки ТО (т'уремн-) – прикметникова, яка виражає ознаку, а СФ – префікс «**напів-**», який вказує на неповноту вираження ознаки, то семантику СМ визначаємо так: 'неповнота вираження ознаки, про яку йдеться у твірному слові'.

2) Індивідуально-авторський новотвір **запороша** (ім.) – це похідне слово, утворене від дієслівної ТО шляхом додавання СФ – суфікса «**-о-**».

Модель №2

запороша (від запорошити) – (*Лиш не було там, як гуде бджола, / Як шелестить пелюсток запороша... Том 3, с. 356*).

Оскільки ТО (запороши-) – дієслівна, яка виражає процесуальну ознаку, а СФ – суфікс «**-о-**» із вказівкою на опредметнену дію, то семантика СМ – 'опредметнена дія, про яку йдеться у твірному слові'.

Важливою кількісною характеристикою СМ є її **продуктивність** – потенційна здатність утворювати нові слова. Примітно, що за одними словотвірними моделями можна утворити велику кількість похідних слів, а за іншими – дуже мало. Такі СМ відповідно називають *продуктивними* та *непродуктивними*.

Якісною ж характеристикою СМ є її **активність** – здатність словотвірного ряду до поповнення новими лексичними одиницями. Найвища активність СМ – це її реалізація в тексті, а саме статистичні відомості про частоту її використання. Мовознавець І. Ковалик вважає активність основним показником ступеня продуктивності [25]. Тобто чим продуктивнішою є словотвірна модель, тим більш частотною є вона в художньому мовленні конкретного автора.

Дещо подібним до поняття словотвірної моделі є **словотвірний тип** (СТ). Словотвірний тип – це певна одиниця класифікації, яка об'єднує похідні слова однієї частини мови абстраговано від конкретного лексичного значення, які утворені за однією словотвірною моделлю [39]. Також за визначенням Г. Вовченко словотвірний тип – це «формально-семантична схема творення похідних слів, яка характеризується частиномовною спільністю мотивуючих слів, формально й семантично тотожним формантом» [9].

Для словотвірного типу, насамперед, характерні такі особливості похідних слів:

1. Похідність слів від однієї частини мови;
2. спільний спосіб словотвору;
3. спільне словотвірне значення;
4. однаковий словотвірний формант.

Розрізняють *мутаційні*, *модифікаційні* й *транспозиційні* словотвірні типи. До **мутаційного** СТ входять похідні слова, значення яких відрізняється від значення твірних, наприклад:

- *тиш-а* (номінація явища, стану) – *перед-тиш-а* (нашаровується семантика фазовості);
- *поез'їй-а* (номінація явища) – *анти-поез'їй-а* (заперечення названого явища);
- *антич-н-ий* (ознака) – *до-антич-н-ий* (ознака, яка передує іншій ознаці).

Модифікаційний СТ охоплює похідні слова, лексичне значення яких лише певними відтінками відрізняється від значення твірних, наприклад:

- *зірнич-к-а* (демінутивність) – *зірнич-ен'к-а* (демінутивність + пестливість);
- *книг-а* (номінація предмета) – *кни(з/ж)-ин-а* (номінація предмета + сингулятивність);
- *біг-от-н'-а* (номінація явища) – *біг-от-н-еч-а* (номінація явища + збірність).

До **транспозиційного** СТ відносяться похідні, абсолютно тотожні за лексичним значенням із твірними словами, але набувають іншого категорійного (частининомовного) значення, наприклад:

- *з-не-слав-и-ти* (процесуальна ознака) – *з-не-слав-й (j)-а* (опредметнена ознака), $V \rightarrow N$;
- *од-цвіт-а-ти* (процесуальна ознака) – *од-цвіт-ан'н'-а* (опредметнена дія), $V \rightarrow N$;
- *без-меж-н-ий* (ознака) – *без-меж-о* (опредметнена ознака), $Adj \rightarrow N$.

Отже, різниця між словотвірною моделлю й словотвірним типом полягає в тому, що перша є своєрідним шаблоном (схематичним зображенням) утворення конкретної лексичної одиниці, а до другого входить як побудова самої моделі, так і її типовість,

регулярність, продуктивність тощо. Аналіз неолексем дає нам можливість з'ясувати активність в ідіолекті О. Довгого певних СМ, які виявляють його індивідуальні особливості сучасної словотвірної номінації.

РОЗДІЛ 2.

СЛОВОТВІРНІ МОДЕЛІ АВТОРСЬКИХ НЕОЛЕКСЕМ У ПОЕТИЧНІЙ ТВОРЧОСТІ ОЛЕКСІЯ ДОВГОГО

Словотвірний аспект авторських новотворів належно представлений у лінгвістичній літературі працями О. Жижомі [22], О. Бойчук [4], Т. Власюк [8], В. Власенко, З. Османової [7], Н. Адах [1], К. Городенської [15], В. Герман [14], В. Чабаненка [42], Г. Вокальчук [10], Ж. Колоїз [27] та інших.

Ми вважаємо, що індивідуально-авторські неологізми – це важливий елемент твору, оскільки в них проглядається індивідуальність самого автора. Так, авторські неологізми творяться як за високопродуктивними, так і за непродуктивними словотвірними моделями і можуть бути утворені як **афіксальним, безафіксним, так і способом складання слів чи їхніх основ**. До афіксальних ми відносимо такі способи творення:

- суфіксальний (*причальність, росенята, пожадливець*);
- префіксальний (*відмаяти, надкосмічний, передтиша*);
- префіксально-суфіксальний (*передсвіток, овеснений, визвіздити*);
- суфіксально-постфіксальний (*ласкавитися, філігранитися, крилатитися*);
- префіксально-постфіксальний (*допартизанитися*);
- постфіксальний (*глибитися*).

У процесі творення індивідуально-авторських неолексем О. Довгого зазвичай найбільш продуктивними афіксальними способами творення є саме суфіксальний, префіксальний і префіксально-суфіксальний.

Безафіксний спосіб передбачає усічення твірної основи, і, порівняно з афіксальним словотвірним способом, є менш частотним. Він відбувається шляхом додавання до твірної основи нульового суфікса. Наприклад, у О. Довгого безафіксним способом утворені неолексеми: *безмеж, запороша, вищебет* тощо. У нашому дослідженні безафіксний спосіб словотвору ми розглядатимемо в межах суфіксального способу, де словотвірним формантом є нульовий суфікс (-∅-).

Складання – це один із способів словотвору, який передбачає «творення складних слів способом з'єднання двох або кількох слів, основ чи коренів в одну лексичну одиницю» [2]. Це чи не найпродуктивніший спосіб творення авторських неолексем, оскільки композитні одиниці у своєму значенні містять семантику кількох своїх складників, що дозволяє автору якнайповніше реалізувати свій творчий задум. У межах складання розрізняють:

- Основоскладання;
- осново-словоскладання;
- словоскладання.

Основоскладання передбачає поєднання основ кількох слів за допомогою інтерфіксів, наприклад, у О. Довгого способом основоскладання утворенні такі лексеми: *веснокросна*, *чорнородий*, *срібнолисто* та інші.

Осново-словоскладання – це спосіб творення складних слів, за якого основа за допомогою інтерфікса поєднується зі словом, наприклад: *людинозвір*, *рабинофобія*, *піновир* тощо. У нашому дослідженні спосіб осново-словоскладання будемо розглядати в межах основоскладання.

Словоскладання – спосіб творення складених слів, який передбачає поєднання двох і більше слів у межах однієї лексичної одиниці, наприклад: *промінь-волосина*, *кайдани-пута*, *дикунка-ніч* та інші.

2.1. Суфіксальний словотвір

У сучасній лінгвістиці індивідуально-авторську деривацію досліджували Л. Пашко [34], О. Прядко [34], О. Сугак [34], В. Максимчук [12], Н. Гаврилюк [28] та багато інших.

Суфіксація – це один із найпродуктивніших афіксальних способів словотвору в поетичній творчості О. Довгого, адже за потреби поет створює лексеми з новими відтінками значень, послуговуючись саме суфіксальним способом творення. Розглянемо детальніше особливості авторського словотворення на прикладах іменникових неолексем у творчості письменника.

3-поміж зібраних нами одиниць іменникові становлять найбільшу частину (36 лекс. од.). Умовно їх можна поділити на такі семантичні групи: *слова із вказівкою на предметнену ознаку, які виконують функції номінації явищ та предметів на основі їхньої атрибутивної характеристики, номінації осіб-носіїв певної характеристичної ознаки, іменники, що вказують на предметнену дію, атрибутивність, а також індивідуально-авторські неологізми з демінутивним, сингулятивним і збірним значенням.*

У межах семантичної групи «**слова із вказівкою на предметнену ознаку**» представлено 9 похідних, утворених за такими словотвірними моделями від:

- простих прикметникових ГО:

Модель №3

причальність (від причальний) – (*От і кермуєм у світ без причальності, / От і рівняєм модерн до казенності. Том 3, с. 35; Твоя душа — моя причальність, джерельце ласки й чистоти. Том 3, с. 459*); **казенність** (від казенний) – (*От і кермуєм у світ без причальності, / От і рівняєм модерн до казенності. Том 3, с. 35*); **неперебутність** (від неперебутний) – (*Вдивляюсь, дослухаюсь, / ціпенію, але не знаходжу слів, / щоб висловити / неперебутність цієї миті. Том 4, с. 167*).

- складних прикметникових ГО (модель творення така ж):

дволикість (від дволикий) – (*Дволикості не повтори. / Отак, як мислиш, говори. Том 1, с. 68*); **світлочолість** (від світлочолый) – (*А мудрість та непереборна, / Як сила*

кореня й зела, / Людину з днів лихих і чорних / До світлочолості вела. Том 3, с. 90); **всездоланність** (від всездолааний) – (Ця загадковість неба й поля, / Ця всездоланність неба й поля, / Ця таїна роси й води — / Є наша врода й наша доля, / Є наша слава й наша воля, / Є наші злагоди й суди. Том 3, с. 188); **всеможність** (від всеможний) – (Твоя всеможність тимчасова, / її відчув ти і забув. Том 3, с. 21).

Модель №4

безмеж (від безмежний) – (Як в піднебессі, де безмеж сама, / Людській душі закінчення нема, Том 1, с. 373; Аж дивно навіть, що така безмеж / Над лементом строкатої затоки... Том 2, с. 148; Така безмеж проміння й далі, / Така бездонність висоти... Том 2, с. 226; Впаду сльозою на твою дорогу, / Коли перейде у безмеж межа. Том 3, с. 25; Аж дивно якомсь: отака безмеж / Над лементом строкатої затоки... Том 3, с. 340; Таке стоїть над кронами бездоння, / Така над ними простору безмеж... Том 3, с. 362; Впаду сльозою на її дорогу, / Коли перейде у безмеж межа. Том 3, с. 390) – іменник із нульовим суфіксом (-**0-**), утворений від прикметникової ТО.

Модель №5

озоння (від озонний) – (То ж в твоєму зеленому лоні / Перше слово лилося озонням, Том 3, с. 81) – за участі суфікса «-***j-**» утворюється деад'єктивний іменник.

Отже, до семантичної групи «**слова із вказівкою на предметну ознаку**» входять похідні, які утворюються шляхом додавання до прикметникової ТО суфіксів -**іст'-**, -**0-** та -***j-**. Більшість таких індивідуально-авторських неологізмів утворені за участі суфікса -**іст'-** (7 лекс. од.).

У межах семантичної групи «**номінації осіб-носіїв певної характеристичної ознаки**» представлено 2 похідних, утворених за такою словотвірною моделлю:

Модель №6

всеможець (від всеможний) – (І сталося так, що обійшло життя / Того всеможця і всеохоронця. Том 3, с. 322); **пожадливець** (від пожадливий) – (Та ось знайшовсь пожадливець один. / Він горб розрив за темної години / Та й витяг з нього на поверхню тлін: / Кістки і череп мертвої людини. Том 3, с. 129).

Таким чином, до семантичної групи «**номінації осіб-носіїв певної характеристичної ознаки**» входять неолексеми, утворені шляхом додавання до прикметникової ТО суфікса -**ец'-**.

У межах семантичної групи «слова із вказівкою на опредметнену дію» представлено 8 похідних, утворених за такими словотвірними моделями:

Модель №7

запороша (від запорошити) – (*Лиш не було там, як гуде бджола, / Як шелестить пелюсток запороша...* Том 3, с. 356; *Там не було ще сонячно в полях, / Там іще морок сів заporошу.* Том 3, с. 341); **вищебет** (від вищебетати) – (*Тільки шелести крил як пісня, / тільки тонкий і неповторний вищебет...* Том 4, с. 112); **перехить** (від перехитатися) – (*А чорнорать лугами-долами / Вайлує хижу перехить.* Том 3, с. 186) – утворені за участі **-ø-** від дієслівної ТО.

Модель №8

заплоддя (від заплодити) – (*Пора конвалій — переходу час / Чуттів тендітних у заплоддя духу.* Том 3, с. 385).

Модель №9

вихитон (від вихитувати) – (*Не дзенькоту, не вихитону, / Не гамірної хрипоті,* Том 1, с. 219).

Модель №10

знеслав'я (від знеславити) – (*З брехні мурують пантеони слави, / Щоби людське знеслав'я замести.* Том 2, с. 126).

Модель №11

одцвітання (від одцвітати) – (*Отому цвіту й одцвітання, / Яким ні краю, ні межі.* Том 3, с. 153-154). Зауважимо, що в цьому контексті на основну семантику суфікса суфіксом **-ан'н'**- нашаровується додаткове значення часової тривалості.

Модель №12

перебазовка (від перебазувати) – (*Переоцінка цінностей надходить, / Перебазовка на нові часи.* Том 1, с. 109) – похідне слово утворене шляхом додавання до дієслівної ТО суфіксів **-ов-** та **-к-**.

Отже, до семантичної групи «слова із вказівкою на опредметнену дію» входять похідні, утворені шляхом додавання до дієслівної ТО суфіксів **-ø-**, **-*j-**, **-он-**, **-j-**, **-ан'н'** та **-ов-** + **-к-**. Найпродуктивнішою СМ (2 лекс. од.) у межах цієї семантичної групи є: **СТ_N←ТО_v+СФ_S** (**-ø-**, 'опредметнена дія').

У межах семантичної групи «**слова із атрибутивним значенням**» представлено 1 похідну неолексему, утворену за словотвірною моделлю:

Модель №13

червонота (від червоний) – (*І селянин червоний на підводі. / Поторохтів у нив червоноту. Том 3, с. 266*) – неолексема, утворена за допомогою суфікса **-от-** від прикметникової ТО.

У межах семантичної групи «**слова із демінутивним та пестливим значенням**» представлено 4 похідні, утворені за словотвірними моделями:

Модель №14

рибченя (від рибка) – (*Я рибалка, а ти рибченя, / Що впіймалось в слова, а не в сіті. Том 3, с. 462*); – у цьому новотворі спостерігаємо чергування фонем к/ч: риб-(к/ч)-+-ен'-(а).

Модель №15

зірниченька (від зірничка) – (*Де дим степовий до зірниченьки в'ється, / де перепел вранці сполохано б'ється. Том 2, с. 144*).

Модель №16

стернечко (від стерня) – (*Од стеблиночки до стернечка / Непомітно я дожив. Том 3, с. 199*); **зернечко** (від зерно) – (*За все найвищі зернечка малі, / Що визрівають при самій землі. Том 1, с. 21; Запружилась думка-слово, / Мов зернечко на току. Том 2, с. 167; Зайченя в стерні ледачій / мокре зернечко гризе. Том 2, с. 279; Од росточка аж до зернечка, / Од пагінчика до жнив, / Од стеблиночки до стернечка / Непомітно я дожив. Том 3, с. 199; З дрібного зернечка дибляться буки, / А із лакуз — небезпечні пресвітери. Том 3, с. 35; Зернечко кожне життя береже, / Сонечко в кожному своє, не чуже. Том 3, с. 72; Поверни мене мені в зернечку, / висіяному в землю. Том 4, с. 222*).

Отже, у семантичній групі «**слова із демінутивним та пестливим значенням**» похідні утворюються за участі суфіксів **-ен'-**, **-ен'к-** та **-ечк-** від іменникових ТО.

Семантична група «**слова зі значенням збірності**» представлена 2 похідними, які утворені за такими словотвірними моделями:

Модель №17

біготнеча (від біготня) – (*Що в біготнечі ми знаходим, / Де кожен день зника, як дим? Том 1, с. 365*).

Модель №18

поетство (від поет) – (*Поети навчаються поетства, / І спритності на рингові — борці. Том 3, с. 481*).

Так, у межах семантичної групи «**слова зі значенням збірності**» похідні за участі суфіксів **-еч-** і **-ств-** утворюються від іменникових ТО.

У семантичній групі «**слова із демінутивним і збірним значенням**» представлено 7 похідних, утворених за такими словотвірними моделями:

Модель №19

тополята (від тополя) – (*І тополята обіч, мов антени, / Застряли ноженятами в снігу. Том 1, с. 320*); **деревцята** (від деревце) – (*Давай поринемо у сніг / По шию, наче деревцята, Том 2, с. 357*); **зорята** (від зоря) – (*Над вишнями зорята не згасають, / Хоч промені заграли у росі. Том 3, с. 266*; *Зліталися до альтанки / Зорята і солов'ї. Том 3, с. 351*).

Модель №20

росенята (від роса) – (*Де росенята, де колосочок, / Де соловейковий голосочок, / Де джерелиця в людських зіницях, / Де думка й слово — глибінь криниці. Том 3, с. 93*); **крученнята** (від крук) – (*А крученнята жовтороті / Пророчать велич і можуть. Том 3, с. 187*) – відбувається чергування к/ч: кру-(к/ч)+ен'-ат-(а); **грибенята** (від гриб) – (*Цілував, милував ніжні губенята, / Аж ховалися в траву білі грибенята. Том 3, с. 449*); **квітенята** (від квітка) – (*Двоє квітенят дивилося прямо у моє серце. / Вже більше нікуди не пішов. Том 4, с. 133*).

Таким чином, до семантичної групи «**слова із демінутивним і збірним значенням**» належать похідні, утворені шляхом додавання до іменникової ТО суфіксів **-ат-** та **-ен'-** + **-ат-**.

До семантичної групи «**слова із сингулятивним значенням**» належить 1 індивідуально-авторський неологізм, утворений за такою словотвірною моделлю:

Модель №21

книжина (від книга) – (*І книжечки, і книжини, / Та все дрібнота сама. Том 2, с. 119*; *Є, наче степи, книжини / І книжки, мовби зорі ясні. Том 2, с. 123*) – у цьому новотворі також відбувається чергування фонем г/ж: кни-(г/ж)--ин-(а).

У межах семантичної групи «**слова із демінутивним і сингулятивним значенням**» утворено 2 похідні, утворені за такою СМ:

Модель №22

льонинка (від льон) – (*Ой то не лелеча — / тонконоге дівча. / Дві льонинки в очах, / дві коси на плечах. Том 3, с. 442*); **вістинка** (від вість) – (*Мені б від тебе хоч вістинку. / Мені б хоча одне слівце. Том 2, с. 330*).

Таким чином, найпродуктивнішими словотвірними моделями іменникових новотворів є такі: $СТ_N \leftarrow ТО_{Adj} + СФ_S$ (-іс'т', 'опредметнена ознака'), $СТ_N \leftarrow ТО_V + СФ_S$ (-в-, 'опредметнена дія'), $СТ_N \leftarrow ТО_N + СФ_S$ (-ат-, 'демінутивність, збірність'), $СТ_N \leftarrow ТО_N + СФ_S + СФ_S$ (-ен', -ат-, 'демінутивність, збірність').

Серед суфіксальних словотвірних моделей виділяємо такі семантичні групи **прикметників**, як позначення ознак зі значенням «належності до...», подібності до того, на що вказує твірна основа, позначення предметів за їхніми властивостями, позначення ознак із семантикою високого вияву ознаки, вказівка на ознаку за дією.

У межах семантичної групи «**слова на позначення ознак зі значенням «належності до...»**» маємо 1 похідну неолексему, утворену від іменникової ТО за такою словотвірною моделлю:

Модель №23

хаосний (від хаос) – (*Я знов шукав у безладі рятунку. / Я пив отруту **хаосного** трунку. Том 2, с. 36*) – у цьому контексті у суфікса **-н-** з'являється новий відтінок значення, що вказує на варіативність вживання цього форманта.

До семантичної групи «**слова на позначення подібності до того, на що вказує твірна основа**» належать 2 індивідуально-авторські неологізми, утворені за такими СМ:

Модель №24

суховітій (від суховіття) – (*Один із них коренастий, / з пишною, красивою кроною, / а другий — покручений, скоцюрблений, / суховітій. Том 4, с. 86*).

Модель №25

заріччаний (від заріччя) – (*Розхлюпчу заріччани / плеса голубі. / З того боку дівчину / привезу собі. Том 3, с. 436*) – у цій неолексемі спостерігаємо чергування фонем чч'/чч: зар'і-(чч'/чч)+-ан-н-(ий).

До семантичної групи «**слова із вказівкою на характеристику предметів за їхніми властивостями**» належить 2 похідні, утворені за словотвірною моделлю:

Модель №26

стихний (від стихати) – (*Як звук останнього рятунку, / Як біль, не стихний до труни... Том 2, с. 33*), **вигойданий** (від вигойдати) – (*Дзвенить земля. Світанок. Тиша. / Тремтіння вигойдане віт. Том 2, с. 197; І даль поліська молода, / Як серцем вигойдане слово. Том 2, с. 321; Як серцем вигойдане слово, / Як звук, що світ весь полонив. Том 3, с. 261*).

У межах семантичної групи «**слова на позначення ознаки за дією**» маємо 7 похідних, утворених від дієслівної ГО за такими словотвірними моделями:

Модель №27

влютований (від влютувати) – (*А правда, в звук влютована / І вкраплена в граніт. Том 3, с. 184*).

Модель №28

задощілий (від задощити) – (*Пахне луг, як випрана хустина / із дівочих задощілих пліч. Том 2, с. 335*).

Модель №29

палахкучий (від палахкотіти) – (*А в палахкучу пору полудневу / Весь перелився в усмішку вишневу. Том 3, с. 342; Срібний місяць на верики ялинок / Сипле з неба палахкучу синь. Том 3, с. 366*).

Модель №30

виболений (від виболіти) – (*Чи погляд цих палючих віч, / Чи холод виболених пліч, Том 3, с. 26; Можливо, виболене болем, / Прибите мороком нічним, / Але не скорене ніколи / І не підкуплене ніким. Том 3, с. 152*); **перецвічений** (від перецвітати) – (*За далекими горами, / За димами століть — / Перецвічений зорями, / Дальній обрій стоїть. Том 3, с. 159*) – спостерігаємо чергування т/ч: перецв'і-(т/ч)+-ен-(ий).

Модель №31

гойдливий (від гойдати) – *(Дивлюся на ряди гойдливих кленів — / думаю про щедрість. Том 4, с. 158).*

Модель №32

недолюблений (від недолюбити) – *(Не стинялась у поглядах віч / Молода недолюблена ніч. Том 3, с. 167).*

У межах семантичної групи «**слова на позначення вищого ступеня вияву ознаки**» маємо 1 похідну, утворену від прикметникової ТО за такою словотвірною моделлю:

Модель №33

навальніший (від навальний) – *(Він ще непевний і нетривкий. / Але чимдалі навальніший. Том 4, с. 127).*

Отже, найпродуктивнішими для прикметникових новотворів є моделі:
 $СТ_{Adj} \leftarrow ТО_V + СФ_S$ (-н-, 'характеристика предметів за їхніми властивостями') – 2 лекс. од.
 $СТ_{Adj} \leftarrow ТО_V + СФ_S$ (-ен-, 'ознака за дією') – 2 лекс. од.

Зазначимо, що більшість **прислівникових** неолексем у поетичних текстах О. Довгого утворена за допомогою продуктивного прислівникового суфікса **-о-** і належить до семантичної групи «**слова, які виражають ознаку ознаки**» – похідні від слів із:

1) простими прикметниковими основами:

Модель №34

збайдужено (від збайдужений) – *(Не дивіться йому так збайдужено вслід. / Він од смерті колись рятував білий світ. Том 3, с. 295); **вежно** (від вежний) – *(Вродливо. Чисто. Мудро й незалежно. / Стоїть собі й нікуди не іде. / З дітей і внуків переходить вежно. Том 3, с. 300); **трояндно** (від трояндний) – *(Трояндно ночі пролітали. / Звертали зорі на зорю. Том 3, с. 465); **надважко** (від надважкий) – *(Надважко тоді буває / Знайти під собою твердь. Том 2, с. 58).****

2) складними прикметниковими основами (модель творення така ж):

білоголово (від білоголовий) – (*Білоголово* дичка зацвіла, / Немов на сонці літньому дитина. Том 2, с. 234).

Модель №35

перетужено (від перетужити) – (*Перетужено* Всесвіт гуде, / Почорнілий від крові і стоми. Том 3, с. 192) – авторський неологізм, утворений від дієслівної ТО.

До семантичної групи «слова на позначення способу дії» належить 1 індивідуально-авторський неологізм, утворений за такою СМ:

Модель №36

мовчечки (від мовчати) – (*І стало в звичці забувати друга, / Який ступає мовчечки позаду. Том. 1, с. 87; Вибухає світ і горить. / Вчуся мовчечки говорить. Том. 1, с. 238*).

Примітно, що для **дієслівних** авторських неолексем суфіксальний спосіб словотвору, на відміну від префіксального, є менш продуктивним. Це передусім слова на позначення процесуальної ознаки. Так, у межах цієї семантичної групи маємо 8 похідних, утворених за такими словотвірними моделями:

Модель №37

філігранити (від філігранний) – (*Слова, як не філігрань, / Залишай природну грань, Том 1, с. 89*); **ласкавити** (від ласкавий) – (*Ласкавить серце і голубить око / Теплом і сонцем всяяна затока. Том 1, с. 99*); **повенити** (від повний) – (*Гей, розгойдалося срібне колосся! / Музики — море! Аж дух повенить... Том 3, с. 114*).

Модель №38

грозвіти (від грозовий) – (*Летять, грозвіють над ними літа. / Пульсують над ними вітри і вода. Том 2, с. 49*).

Модель №39

глибнути (від глибокий) – (*Над зелен-листом глибне далина, / І голоси юрмляться у долині, / Де теплі барви в передгір'ї синім / Осіння перехлюпує луна. Том 3, с. 492*).

Модель №40

слабкішати (від слабкий) – (*Йде день за днем. Згаса в мені вогонь. / І потиски слабкішають в долонь. Том 1, с. 290*); **вутлішати** (від вутлий) – (*Човен вутлішав. І ветшав. / Тепер мені вже рятунку нема. Том 4, с. 15*); **ветшати** (від ветхий) – (*Човен*

вуглішав. І ветшав. / Тепер мені вже рятунку нема. Том 4, с. 15) – відбувається чергування х/ш: вет-(х/ш)+а-ти – у цих неолексемах на вираження процесуальної ознаки нашаровується ще одне значення, а саме **«набуття ознаки, вказаної у твірній основі»**.

Отже, суфіксальні словотвірні моделі досить активно представлені в поетичній творчості Олексія Довгого й творять неолексеми на позначення способу дії, високого та найвищого ступеня вияву ознаки, номінації предметів за їхніми властивостями, процесуальної ознаки тощо.

2.2. Префіксальний словотвір

Префіксальний словотвір у поетичній творчості Олексія Довгого є менш продуктивним у прислівникових авторських новотворах, та більш продуктивним – у прикметникових і дієслівних. Трохи меншою мірою префіксальний спосіб є продуктивним під час творення іменникових неолексем. У поетичній творчості письменника наявні іменникові неологізми з вказівкою на *час, повноту/надмірність вираження явищ, заперечення того, про що йдеться у твірній основі*.

У межах семантичної групи «**слова із вказівкою на час**» маємо 6 похідних, утворених за такими СМ:

Модель №41

прасвіт (від світ) – (*Ми всі з такої даліни, / З такого славного прасвіту, / Де повні мужності сини, / А доньки сонячного цвіту. Том 3, с. 46*); **праживність** (від живність) – (*Він, давній свідок праминулих ер, / Доніс мені віків тасмну сутність. / У камені безсмертності присутність / Рослин, дерев, праживності озер... Том 3, с. 363*); **праоснова** (від основа) – (*Я славлю праоснову всіх політик — / Могутню силу розуму і рук! Том 1, с. 135*; *Вона у літах повертається знову, / Щоб бачили люди свою праоснову. Том 1, с. 303*).

Модель №42

архісивизна (від сивизна) – (*Вони свою історію підводять / З продимленої архісивизни. Том 2, с. 138*).

Іменник із префіксом **перед-** із фазовим значенням утворюється від іменникової ТО:

Модель №43

передтиша (від тиша) – (*А в серці полум'я гогоче / У передтиші грозівій. Том 3, с. 373*).

Модель №44

посвіт (від світ) – (*Цей світ мине. Настане посвіт. / Та завжди правду повторім. Том 1, с. 168*).

До семантичної групи «**повнота/надмірність вираження явищ**» належить 5 похідних, утворених за такими словотвірними моделями:

Модель №45

вистогін (від стогін) – (*Крона встає і зерно / З вистогону підків. / Кров проростає дерном / Із глибини віків. Том 3, с. 144*); **вишелест** (від шелест) – (*Стаю глухий до голосу трави, / До вишелесту вистиглої ниви. Том 3, с. 211; Сьогодні неповторний вишелест трави. / Сьогодні неповторний звук. Том 4, с. 26; Коли вони говорили / одне одному ласкаві слова, / кожен звук ставав / мелодією, / що перетворювалася / у вишелест дерев. Том 4, с. 88*).

Модель №46

перевіття (від віття) – (*Гуде кора від перевіття сил. / Трищить коріння в ґрунті від натуги. Том 2, с. 233; Ти корінь мій і древнє перевіття, / Ти міць моя й дихання молоде. Том 3, с. 275; Увійшло у туге перевіття колось, / Розлилось у пульсуючу силу артерій. Том 3, с. 297; Пора летючих променів огрому / Над перевіттям поля і двора. Том 3, с. 385*).

Модель №47

всеохоронець (від охоронець) – (*І сталося так, що обійшло життя / Того всеможця і всеохоронця. Том 3, с. 322*).

Модель №48

надміра (від міра) – (*Він звик без поспіху і без надміри жить, / Вважаючи суєтності за ваду, Том 1, с. 259*).

У межах семантичної групи «лексем зі значенням заперечення того, про що йдеться у твірній основі» маємо 2 похідних, утворених за словотвірною моделлю:

Модель №49

антипоезія (від поезія) – (*Із антипоезії лаври вже в'ють. / И таке словоблудству віщують величчя, / Що, стрівишись віч-на-віч, вже не пізнають Том 1, с. 84*); **антиприрода** (від природа) – (*У порятунку людської вроди / Повстало проти антиприроди. Том 3, с. 93; Вже давно стало ознакою вищості / панування однієї нації над іншою. / Людини над людиною. / Антиприроди над природою. Том 4, с. 122*).

Серед власне **прикметникових** неолексем у творчості поета зустрічаємо слова зі значенням просторовості, інтенсивності та найвищого ступеня вияву ознаки, із

вказівкою на минулу ознаку, ознаку, яка передує іншій ознаці, повнотою/неповнотою вираження ознаки та заперечення ознаки.

До семантичної групи «**слова із просторовим значенням**» належать 5 неолексем, які утворюються за наступними СМ:

Модель №50

надкосмічний (від космічний) – (*Дикуні вже не йдуть в печери. / В дикунів надкосмічний смак. Том 3, с. 58*); **надсмертельний** (від смертельний) – (*І крутиться земля у надсмертельнім твісті, / І сиплеться з небес сліпучо-білий сніг. Том 3, с. 170*); **надсофійський** (від софійський) – (*Хоч вклонися, як втратив слово те, / Від якого вродився сам, / Щоб твоє надсофійське золото / Посіяло ще небесам. Том 3, с. 288*); **надпланетний** (від планетний) – (*В тугих снігах щось бачиться космічне, / В струнких деревах — надпланетний лет... Том 1, с. 54*).

Модель №51

приатомний (від атомний) – (*Якби на вас отрута, / Приатомні дуби! Том 2, с. 132*).

У межах семантичної групи «**лексеми із вказівкою на минулу ознаку**» маємо 4 авторських неологізми, утворених від прикметникової ТО за такою СМ:

Модель №52

пра-Бояновий (від Бояновий) – (*З того арко-дужного змісту, / Що дружби підводить мости, / Змогло пра-Боянове місто / В новітню епоху вrostи. Том 3, с. 85*); **праправічний** (від правічний) – (*Знаю лиш, що не перепинить / Мойого сліду праправічну нить. Том 3, с. 143*); **праминулий** (від минулий) – (*Він, давній свідок праминулих ер, / Доніс мені віків таємну сутність. Том 3, с. 363*); **праперший** (від перший) – (*Докопуюсь до кореня речей, / До точної, прапершої причини. Том 2, с. 47*).

До семантичної групи «**слова із вказівкою на інтенсивність і найвищий ступінь вияву ознаки**» відносимо 2 індивідуально-авторських неологізми, утворені за наступними СМ:

Модель №53

заклопітний (від клопітний) – (*Мій друг заклопітний — лелека / Забуде, де й селився він. Том 2, с. 113*).

Модель №54

найновий (від новий) – (*Буває, важко вимовити «так», / Як долетить пілоту до поета. / Не допоможе найновий літак / І навіть наймодерніша ракета. Том 3, с. 323).*

У семантичній групі «**слова із вказівкою на ознаку, яка передує іншій ознаці**» похідне слово утворене від прикметникової ТО за такою СМ:

Модель №55

доантичний (від античний) – (*І доантична зірка передрання / Спалахує і надихає нас. Том 1, с. 152).*

До семантичної групи «**слова із вказівкою на повноту/неповноту вираження ознаки**» відносимо 2 похідних, утворених за такими СМ:

Модель №56

всевигойний (від вигойний) – (*Ввібравши всевигойні соки, / Глибини й висоти трясє. Том 2, с. 137; Там, в незаймано-дитинній глибині, / пульсують всевигойні соки. Том 4, с. 109).*

Модель №57

напівтюремний (від тюремний) – (*Я позривав із серця маски / Напівтюремного життя. Том 3, с. 251).*

До семантичної групи «**слова із вказівкою на заперечення ознаки**» відносимо 1 авторський неологізм, утворений за такою СМ:

Модель №58

антиприродний (*Я руйнівник і грабіжник, коли роблю / антиприродні вчинки. Том 4, с. 27; Час і обставини породили / жорстокий, антиприродний / талант пробивання. Том 4, с. 141).*

Серед власне **дієслівних** маємо неолексеми із семантикою *завершеності, інтенсивності, початку, раптовості й одноразовості, множинності й повторюваності дії.*

До семантичної групи «**слова із вказівкою на завершеність дії**» відносимо 7 похідних, утворених від дієслівної ТО за такими моделями:

Модель №59

відснитися (від снитися) – (*Вже не повернеш. Не докличешся. / Відснулися. Пішли. Нема. Том 3, с. 207*), **відіснитися** (від снитися) – (*Враз відіснулись вишнякові мрева. / Враз відлунав їм вишняковий сміх. Том 3, с. 258*); **відлебедіти** (від лебедіти) – (*Душа твоя уже відлебеділа, / Лиш образ твій стоїть на видноті / І думка та, що в серце залетіла, / Живе між нами в ділі і меті. Том 3, с. 395*); **відмаяти** (від маяти) – (*Відмаяв день крилятком ластів'їним, / Раменом клена опустився на дах. Том 2, с. 200*).

Модель №60

одкружити (від кружити) – (*У дерев є така висота: / Піднімає над віками літа, / Все побачить, і все одкружить, / І, над смертю піднявшись, жить. Том 3, с. 503*); **одколихатися** (від колихатися) – (*Одколихалися сріберні дзвони. / Звуки лягли в опрозорену синь. Том 2, с. 237*).

Модель №61

дохвалитися (від хвалитися) – (*І так уже дохвалились собою, / Що й тихатих дітей навели. / І стаємо не здатні до бою, / Хоч діди героїчні були. Том 3, с. 155*).

У межах семантичної групи «**слова зі значенням інтенсивності дії**» виокремлюємо 1 індивідуально-авторський неологізм, утворений за такою моделлю:

Модель №62

принатужити (від натужити) – (*Принатужили — трісне, наче гілка, / Доторкнешся — серце обпече. Том 3, с. 175*).

У семантичній групі «**слова із вказівкою на початок дії**» маємо 1 похідне слово, утворене за такою словотвірною моделлю:

Модель №63

поосеніти (від осеніти) – (*Згоріло літо в лісі на дубах. / І у серцях людських поосеніло. Том 2, с. 224; Поосеніло. Вже поосеніло. / Бере зима останній перевал. Том 3, с. 255*).

До семантичної групи «**слова із вказівкою на раптовість, одноразовість/множинність, повторюваність дії**» відносимо 4 похідних, утворених від дієслівної ТО за такими моделями:

Модель №64

згойдати (від гойдати) – (*А вкруг все буде в леті і плавбі. / І твій причал згойдають иторму хвилі. Том 2, с. 72*); **стамувати** (від тамувати) – (*До чистого, тремкого*

джерела / *Йдемо завжди, щоб спрагу стамувати, Том 2, с. 147*); **збронзовіти** (від бронзовіти) – (*І засріблились промені в чубах, / І збронзовіло загоріле тіло. Том 2, с. 224*).

Модель №65

наголубіти (від голубіти) – (*Висить над мене небо голубе, / Аж ув очах моїх наголубіло. Том 2, с. 234*).

До семантичної групи «**слова із семантикою надмірності дії**» відносимо 2 індивідуально-авторських неологізми, утворених за такою СМ:

Модель №66

пересвітитися (від світитися) – (*Зійшли вже кров'ю рани і рубці, / Пересвітився мозок орбітальний. Том 3, с. 180*); **переславитись** (від славитись) – (*Перебуду, як на святі, / Переславлюсь на віку / У росині, в променяті, / У росточку і листку... Том 3, с. 516*).

До **прислівників** із семантикою *способу дії* відносимо авторський неологізм, утворений від прикметникової ТО за такою моделлю:

Модель №67

по-дитинному (від дитинний) – (*Його тут спокій зберігали друзі, / А він їх по-дитинному любив. Том 3, с. 116*).

Із семантикою *інтенсивності вияву ознаки*, утворюється неолексема від прислівникової ТО за такою СМ:

Модель №68

знатужено (від натужено) – (*Ряхтять проміння сонячного злитки. / І як машини повні од повітки / Знатужено вирулюють на шлях. Том 3, с. 324*).

Отже, префіксальний словотвір представлений в поетичній творчості Олексія Довгого неолексемами із вказівкою на *початок, повторюваність/множинність, раптовість та однократність дії, її надмірність і інтенсивність, неповноту вираження ознаки, просторовість та найвищий вияв ознаки* тощо.

2.3. Префіксально-суфіксальний словотвір

Зазначимо, що префіксально-суфіксальний словотвір у творчості Олексія Довгого представлений переважно прикметниковими новотворами. Тим не менш, іменникові й дієслівні неолексеми також представлені в поезіях письменника.

Іменники-новотвори із семантикою *множинності, повторюваності дії*, утворені від іменникової ГО за такими словотвірними моделями:

Модель №69

переструнтя (від струна) – *(Де привал край батькового стога / В переструнні пташих голосів. Том 2, с. 229).*

Модель №70

переструнки (від струна) – *(Співають струни, переструнки. / З-під пальців мелодії вилітають. Том 4, с. 104).*

У межах семантичної групи «**слова із просторовим значенням**» виокремлюємо 2 похідних, утворених за такою СМ:

Модель №71

доокружжя (від округ) – *(як промінь сонця в синім доокружжі / на обриси напівказкові гір? Том 2, с. 293)* – також спостерігаємо чергування морфем г/ж'ж': до-окру-(г/ж'ж')-(а); **донеб'я** (від небо) – *(Така незвичність і така байдужість! / Зиркнеш в донеб'я — і душа німа. Том 2, с. 294).*

До семантичної групи «**слова із вказівкою на час**» відносимо індивідуально-авторський неологізм, утворений за словотвірною моделлю:

Модель №72

передсвіток (від світ) – *(Не смійтеся! / Од горя / Передсвіток рида. Том 2, с. 132).*

Іменник-девербатив із *характеристичним значенням* утворений за такою словотвірною моделлю:

Модель №73

невідчепа (від відчепити) – *(Бува брехня, немов бабуся сива, / І юна невідчепа, як смола. Том 2, с. 126).*

Серед **прикметникових** новотворів наявні лексичні одиниці зі значенням *зміни однієї ознаки на іншу, зміни стану, вираження ознаки за певним результатом дії, заперечення ознаки, повноти вираження та вищого ступеня вияву ознаки*.

До семантичної групи «**слова на позначення зміни однієї ознаки на іншу**» належать 2 похідних, які утворені від дієслівної ТО за такою моделлю:

Модель №74

перебрунений (від брунити) – (*Я, мов сад, перебрунений соками, / Проростаю пагінням увесь, Том 2, с. 170*); **перезвучений** (від звучати) – (*На цих-от пагорбах кленових, Де всіх віків улігся прах, / Росте твоє пахуче слово / На перезвучених вітрах. Том 3, с. 149*).

Прикметникові неолексеми із семантикою *зміни стану* утворені за такими СМ від:

- іменникових ТО:

Модель №75

овеснений (від весна) – (*Від овесненого дотику, / Як од ніжної руки, / Зацвіли на вітах котики, / Мов незаймані роки. Том 2, с. 363*; *Од овесненого дотику, / Як од ніжної руки, / Зацвіли на вітах котики / Біля тихої ріки. Том 3, с. 437*); **осончений** (від сонце) – (*В зеленім листі сизий виноград / Запах мені м'яким приморським літом / І повівом долини соковитим, / Що стигне між осончених громад. Том 3, с. 492*; *Дивлюся на осончені вікна будинків — / думаю про щедрість. Том 4, с. 158*) – тут спостерігаємо чергування морфем ц/ч: о-сон-(ц/ч)+ен-(ий).

- дієслівних ТО:

Модель №76

опрозорений (від прозорити) – (*Пливуть в сизу млу опрозорені тіні / І тануть безмовно в долинах зірчастих. Том 2, с. 207*; *А над бухту, під зеленим лісом, / там, де гори вкатує туман, / тишу опрозореної висі / будить сонним окриком чабан. Том 2, с. 300*; *І манило мене опрозорене поле весінне, / Де стелились жита вдалечинь за дугою ріки. Том 3, с. 512*).

Прикметники, які виражають *ознаку за певним результатом дії*, утворені від дієслівної ТО за наступною словотвірною моделлю:

Модель №77

намолений (від молити) – (*Моя земля — намолена ікона, / Де все зійшлося, як в зболеній душі. Том 1, с. 307*); **настернений** (від стернити) – (*А вітру рунь бери на струни. / Настернені — порви! Том 2, с. 257*).

Авторський неологізм із семантикою *заперечення ознаки* утворений від дієслівної ТО за такою СМ:

Модель №78

невідцвітний (від відцвітати) – (*Немало віршів я складав про сад. / Складав про вічне, невідцвітне диво. Том 3, с. 356*).

До семантичної групи «**слова зі значенням повноти вираження та вищого ступеня вияву ознаки**» похідні, утворені за такими СМ:

Модель №79

всепрониклий (від проникати) – (*Твої ласкаві, всепрониклі очі / Пронизують усе моє єство. Том 3, с. 25*).

Модель №80

найбезпомильніший (від безпомильний) – (*А глиб попід нами, бува, як задивиться, / То йде шкереберть наше / найбезпомильніше. Том 3, с. 35*) – утворений від прикметникової ТО.

Дієслівна неолексема із семантикою *надмірності*, утворюється від дієслівної ТО за такою моделлю:

Модель №81

пересвічувати (від світити) – (*Пересвічуся і пересвічу. / Зостанусь в тебе променем в очу. Том 2, с. 133*) – спостерігаємо чергування морфем т/ч: пере-св'і-(т/ч)+-ува-ти.

Відіменниковий неологізм із вказівкою на результат дії, утворюється за такою СМ:

Модель №82

визвіздити (від звізда) – (*Якщо буття небес і поля / Не визвіздить на видноті. Том 3, с. 188*).

2.4. Суфіксально-постфіксальний, постфіксальний і префіксально-постфіксальний способи словотвору.

У творчості Олексія Довгого суфіксально-постфіксальний словотвір представлений дієсловами, відприкметниковими дериватами (4 лексичні одиниці), утвореними за допомогою суфікса **-ти-** + зворотнього постфікса **-с'а**, за такою моделлю:

Модель №83

ласкавитися (від ласкавий) – (*Тече Десна, ласкавиться, / Ввібравши небеса / Красою в світі славиться, / Джерельна, як сльоза. Том 3, с. 269*); **філігранитися** (від філігранний) – (*Переблискує, філіграниться / Кожна крапелька роси. Том 3, с. 102*); **крилатитися** (від крилатий) – (*Де між нив зеленіють діброви, / де крилатиться небо, мов птах... Том 2, с. 181; А в золоті бань осінній день / Огнем крилатиться заклично. Том 2, с. 232; У соснах крилатиться небо, / А в душу вливається міць. Том 3, с. 108*); **вайлуватися** (від вайлуватий) – (*Образи людей, птахів, тварин / я бачив у хмарах, / які вайлувалися у небі. Том 4, с. 166*).

Постфіксальний спосіб словотвору представлений у творчості поета лише однією неолексею, утвореною від дієслівної ТО за допомогою постфікса **-с'а** за такою СМ:

Модель №84

глибитися (від глибити) – (*Я звучу, як вітер у струні, / Щось незвичне глибиться в мені. Том 2, с. 128*).

Так само як і постфіксальний спосіб, у поезіях досліджуваного автора префіксально-постфіксальний словотвір є непродуктивним способом словотвору. Так, віддієслівний дериват із префіксом **до-** та постфіксом **-с'а** із вказівкою на результат дії утворений від дієслівної ТО за такою моделлю:

Модель №85

допартизанитися (від партизанити) – (*— Ну, допартизанилась, / Вкраїнко?! — / І від залпів / Стрепенулась ніч. Том 3, с. 228*).

2.5. Словоскладання

У поетичних текстах Олексія Довгого словоскладання – це надзвичайно продуктивна модель. Більшість неолексем, утворених цим способом – іменники.

Таким чином, у творчості досліджуваного автора наявні такі **відіменникові композитні лексеми** на позначення процесів, явищ, понять, флори, фауни, переживань ліричного героя тощо:

- Із значенням суміжності, синонімічності:

Модель №86

сповідь-каяття (*У цім житті, летючим і шаленим, / До тебе йду на сповідь-каяття. Том 3, с. 25).*

Модель №87

марення-сон (*Чи це правда, чи марення-сон це, / Я вже віри в погоду не йму. Том 3, с. 142).*

Модель №88

пелена-габа (*Розкажи мені, мій кипарисе, / як з тобою змагаються бризи, / коли йдуть пеленою-габою / із Ай-Петрі дощі над тобою? Том 3, с. 502).*

Модель №89

марєво-імла (*Сині гори. Небо синє. / Зорі в марєві-імлі. Том 1, с. 395).*

Модель №90

кайдани-пута (*І віднаходить істину. І вчасно / Виводить людство із кайданів-пут. Том 2, с. 162).*

Модель №91

звук-голос (*Нема ще й звук-голосу живого, / Нема ніде, хоч вже пора давно. Том 3, с. 236).*

Модель №92

брунька-бутон (*Серце, тобою заповнене, міниться, / пружається думи бруньками-бутонами. Том 3, с. 458).*

Модель №93

роки-віки (*Отак ішли роки-віки, / а двоє під ясном стояли і цілувалися. Ітимуть роки-віки, а двоє під ясном / стоятимуть і цілуватимуться. Том 4, с. 51).*

Модель №94

моря-океани (*Ластівочко моя маленька, защебечи мені своїм / голосочком, розкажи, як тобі жилося / за морями-океанами, і чого ти так скучаєш / за своїм гніздечком у мої хатині? Том 4, с. 123).*

Модель №95

привид-мана (*Все минуло, як привид-мана, / Лиш Вкраїни душа не мина. Том 3, с. 167).*

Модель №96

луги-доли (*А чорнорать лугами-долами / Вайлує хижку перехить. Том 3, с. 186).*

Модель №97

цвіт-пелюстина (*Пора конвалій і напруги сил / Від кореня до цвіту-пелюстини. Том 3, с. 385).*

Модель №98

крапля-роса (*І палить камінь душу всю грозою, / І раниць думу краплею-росою... Том 3, с. 487).*

Модель №99

луг-переліг (*Постою серед нив, де я сонце гонив / в надвечірні луги-перелоги. Том 3, с. 510).*

Модель №100

камінь-моноліт (*І, перейшовши в камінь-моноліт, / Я буду свій продовжувати рід. Том 1, с.82).*

Модель №101

плід-зав'язь (*Лише полова луцитья модерно, / Бо в неї плоду-зав'язі нема. Том 2, с. 20).*

Модель №102

гасло-голос (*Час гучного гасла-голосу / Вже відходить. Відмира. Том 2, с. 165).*

Модель №103

буря-злива (*Коли ж раптово вдарить буря-злива, / він бій прийме, як рід його велить... Том 2, с. 239).*

Модель №104

вітер-поземок (*Дзвенить льодок. Витьохкують копита. / В обличчя вітер-поземок січе. Том 2, с. 210).*

- З антонімічним значенням:

Модель №105

правда-неправда (*До хитрої правди-неправди / людська не звекає душа. Том 2, с. 28).*

Модель №106

думка-слово (*Запружилась думка-слово, / Мов зернечко на току. Том 2, с. 167).*

- Зі значенням подібності:

Модель №107

промінець-волосиночка (*Сонях став, а росиночки — Зоренята-слова. / Промінці-волосиночки, / Наче пісня жива. Том 3, с. 267).*

Модель №108

промінь-волосина (*На промені-волосині меча мого лютий гнів. / А серце тремтить в росині між двох грозових вогнів. Том 2, с. 99).*

Модель №109

гном-людина (*Лише, можливо, з мороку негоди, / Як велетень над гномами-людьми, / Зведеться постать Генія природи, / Що спинить бурю власними грудьми. Том 3, с. 339).*

Модель №110

день-музика (*Як палали вуста калинні, / день-музика на скрипці грав. Том 3, с. 445).*

Модель №111

дикунка-ніч (*В тугих снігах, у полум'ї морозу / Дикунка-ніч у мій ступає слід. Том 3, с. 365).*

Модель №112

дорога-струна (*І променів срібне співзвуччя / Гра гімн на дорозі-струні. Том 2, с. 198).*

Модель №113

погляд-крижина (*Гойдаюся у погляді-крижині, / Яку несеш у синьому жалю. Том 2, с. 314).*

Модель №114

крило-коса (*І журавлі клепають крила-коси / У луках поміж дальніх тополін. Том 2, с. 248).*

Модель №115

позначки-зарубинки (*Щороку / я робив позначки-зарубинки на дверях. Том 4, с. 144).*

Модель №116

очі-зорі (*Меркнуть очі-зорі, / руки горять / і терпнуть. Том 4, с. 172).*

Модель №117

кришталь-водиця (*В криниці чистій кришталь-водиця. / Ходімо, друзі, туди напиться. Том 3, с. 298).*

Модель №118

епоха-гра (*Із модерном, з епохою-грою / Я не вибув з класичного строю. Том 3, с. 55).*

Модель №119

килим-димок (*Обрієм зблиски, / Далеч неблизька. / Килим-димок по стерні. Том 3, с. 130).*

Модель №120

райдуга-палітра (*Став на хмарі за обривом, / Як на райдузі-палітрі. / Золота конева грива / Розпустилася на вітрі. Том 3, с. 257).*

Модель №121

зоренята-слова (*Сонях став, а росиночки — Зоренята-слова. / Промінці-волосиночки, / Наче пісня жива. Том 3, с. 267).*

Модель №122

самоцвіт-зернечко (*Дні й ночі тунт перевертав руками, / Щоб самоцвіти-зернечка зростить. Том 3, с. 341).*

Модель №123

слово-зерно (*І словом-зерном говори / З людьми про суще і грядуще. Том 2, с. 51).*

Модель №124

зернечко-пісня (*Ще на холодне поле в тумані / Він сіє перші зернечка-пісні. Том 2, с. 155).*

Модель №125

слово-колос (*Вогневого Слова-Колосу / Розвидняється пора. Том 2, с. 165).*

Модель №126

дума-хмара (*Грому потрібно! Грому! / З віщої думи-хмари! Том 2, с. 169).*

- З характеризувальною семантикою:

Модель №127

хлопець-красень (*Хай дівча із хлопцем-красенем / До мене несе печаль. Том 3, с. 199).*

Модель №128

воїн-переможець (*Із тих мандрівок повертай додому, / Як воїн-переможець із війни. Том 3, с. 225).*

Модель №129

улесник-кат (*Крий, Боже, вашої «любові», / Мої улесники-кати. / У вас слова не випадкові, / І ваші нерви як дроти. Том 3, с. 251).*

Модель №130

диво-кінь (*І вона у тихому полоні / вся відчусь: над осінній прах / полетять над нею диво-коні, / розметавши гриви на вітрах... Том 3, с. 214).*

Модель №131

качка-неотеса (*Ватага вибирається на плесо. / Аж не встигає качка-неотеса / Услід за нею правити свій зір. Том 3, с. 326).*

Модель №132

вітер-легкодух (*Люблю, як віє вітер-легкодух / У саму душу і бентежить серце. Том 3, с. 448).*

Модель №133

нора-потвора (*Я убиваю рабство у собі. / На світ виходжу із нори-потвори, Том 2, с. 76).*

Модель №134

софора-зрадливиця (*Розкажи мені, щирій юначе, / чом софора-зрадливиця плаче, / коли в хмари ховаються гори / і тумани обкутують море? Том 3, с. 502).*

Модель №135

вітер-пустун (*Розкажи мені, добрий мій друже, / та ж від чого душа твоя тужить, / коли вітер-пустун в хороводі / із софорою танець заводить? Том 3, с. 502).*

Модель №136

вітерець-пустун (*І вітерець-пустун весінній / гойдає вишню молоду. Том 2, с. 256).*

Модель №137

річка-голубинка (*Сюрчать веселі коники з-під снігу. / І річка-голубинка не тече. Том 2, с. 212);*

Модель №138

розбишака-вітерець (*Гойдає тихо віти в лісосмугах / веселий розбишака-вітерець. Том 2, с. 280).*

Модель №139

геній-предтеча (*Покірний раб народжує раба. / Не дасть він людству генія-предтечі. Том 2, с. 76).*

- Із вказівкою на зайнятість/професійну діяльність:

Модель №140

дід-чабан (*В селі будує хату дід-чабан. / Не хату — палац зводить аж під хмари. Том 3, с. 226).*

Модель №141

друг-пейзажист (*Ти поспішай, мій друге-пейзажисте! / Відбий цю мить, цей світ на полотні: Том 2, с. 212).*

Модель №142

пророк-бонза (Можливо, й так, що від пророка-бонзи / Зостанеться лиш пам'ятник із бронзи. Том 2, с. 101).

Модель №143

клен-кобзар (Над нами стихнуть клени-кобзарі, / І мудрий дятел вистука морзянку, / І будуть тільки зорі угорі / Та над землею теплий повів ранку. Том 3, с. 454).

- Із семантикою спорідненості та свояцтва:

Модель №144

матір-земля (На барвистому крилі. / Прибуло до мене сили / Та й від матері-землі. Том 3, с. 38).

Модель №145

друг-журавель (Вже відпливли у даль імлісту / Крилаті друзі-журавлі. Том 3, с. 272).

Модель №146

часчка-дитина (Квилить в небі часчка-дитина. / Легко і просторо так для віч. Том 2, с. 335).

Модель №147

природа-мати (Природа-мати безжально вбиває мене. / А я навіть і не знаю про це. Том 4, с. 26).

Модель №148

жінка-матір (Відкривай красу жінки-матері, / і ти не випромінити із свого серця всієї величі. Том 4, с. 41).

Модель №149

рядочки-діти (Знають лиш твої рядочки-діти, / Як щодня згоряв над ними ти. Том 3, с. 205).

- Редупліковані іменники-композиції:

Модель №150

віха-віхола (День — як віха-віхола. / День — як благодать. Том 2, с. 202).

Модель №151

рада-порада (*Нема вже нікого на раду-пораду. / Великі попереду, менші позаду. Том 3, с. 361).*

Модель №152

вітер-вітровій (*Ой ласкавий вітре, вітре-вітровію! / Чом я жартувати, як ти, не умію? Том 2, с. 264).*

Модель №153

відсвіти-світи (*Чарівно день зелений / В'є відсвіти-світи. Том 2, с. 327).*

Модель №154

піт-випіт (*Доконаєш од святої муки, / Кров'ю й потом-випотом стечеш. Том 3, с. 205).*

Модель №155

чайка-чаєня (*Горе чайці-чаєняті, / Горе тонкому листку, / Горе полечку і хаті / У негоду отаку. Том 3, с. 86).*

- Композитні неолексеми з іншими значеннями:

Модель №156

дума-колісниця (*Устає мій батько рано. / Батькові не спиться. / Запрягає сивих коней / В думу-колісницю. Том 3, с. 76).*

Модель №157

диво-казка (*Чом не хилишся вже наді мною / Диво-казкою та й чарівною? Том 3, с. 81).*

Модель №158

барви-переливи (*У слові музика заграє / На ще нечуваній струні. / Засяють барви-переливи, / Півтони й тони. Том 3, с. 151).*

Модель №159

зірочка-осмута (*І тулиться, мов ластівка, до скронь / Небесне око — зірочка-осмута. Том 3, с. 158).*

Модель №160

злощасниця-неслава (*Розіпнем на хресті злощасницю-неславу, / І наш український герб піднімемо на щит! Том 3, с. 171).*

Модель №161

осінь-погода (*Повернули журавлі на води / золотої осені-погоди. Том 3, с. 201).*

Модель №162

ліс-глиця (*Сняться ліси кленові. / Пахощі лісу-глиці. / Сняться вологі очі / парості-луговиці. Том 3, с. 254).*

Модель №163

парость-луговиця (*Сняться ліси кленові. / Пахощі лісу-глиці. / Сняться вологі очі / парості-луговиці. Том 3, с. 254).*

Модель №164

цвіт-осіяння (*Усе в журному цвіті-осіянні, / У стишеному леготі води, / У тому золотому передранні, / Коли надходять перші холоди. Том 3, с. 255).*

Модель №165

думка-маячня (*Щось я йду не за темою / В час думок-маячні. / Сонях став діадемою / Золотою мені. Том 3, с. 267).*

Модель №166

Діва-Месія (*Палить, рушить і сіє. / А над мороком літ / Образ Діви-Месії. Том 3, с. 286).*

Модель №167

сонях-самосад (*І зазирає у його колиску. / Через віконце сонях-самосад. Том 3, с. 359).*

Модель №168

усмішка-роса (*Спасибі, любя, за твою красу, / За дотик рук, і вуст твоїх, і тіла, / За блискавичну усмішку-росу, / Якою ти у серце залетіла. Том 3, с. 410).*

Модель №169

звук-слово (*Щебетав з ними ліс звуками-словами, / Розсипавсь цілу ніч в листі солов'ями. Том 3, с. 449).*

Модель №170

лебідь-туман (*Я стану лебедем-туманом / У світі квітів і зела. / А ти не чайкою над ланом, / А щоб лебідкою була. Том 3, с. 463).*

Модель №171

пруг-луг (*Позаду все, що діялось. Усе / За пругом-лугом, бурною водою, / За вітром тим, що миттю пронесе / Коней табун у яр, до водопою. Том 3, с. 476).*

Модель №172

горлиця-гординя (*Ой киянки, горлиці-гордині, / Ви іще такими не були. Том 3, с. 480).*

Модель №173

мистецтво-говорильня (*О, як набридли ці слова стерильні / З стерильного мистецтва-говорильні. Том 1, с. 65).*

Модель №174

кленки-рядочки (*Мені б не чотири томи, / Чотири кленки-рядочки. Том 1, с. 104).*

Модель №175

рими-соти (*Нектар думок вливаю в рими-соти / И робить не вмію іншої роботи. Том 1, с. 381).*

Модель №176

зерно-посів (*Стлівають менти і літ полова. / Лишає вітер зерно-посів. Том 2, с. 62).*

Модель №177

промені-блисці (*Промені-блисці / Раптом на сіть: / «Павуччя / В колисці / Косить!», Том 2, с. 140).*

Модель №178

хлопчик-ранок (*Веселий хлопчик-ранок / Устав увесь в росі. Том 2, с. 186).*

Модель №179

зоря-сіверяночка (*Рос холодних не бійтеся зраночку, / Йдіть шукайте зорю-сіверяночку. Том 2, с. 262).*

Прикметниково-іменникові неолексеми, де перше твірне слово позначає колір, а друге – об'єкт такого кольору:

Модель №180

зелен-віття (*Покину усе на світі, / Піду у поля й гаї... / Листочки на зелен-вітті / Продовжать літа мої. Том 3, с. 53).*

Модель №181

зелен-лист (*Над зелен-листом глибне далина, / І голоси юрмляться у долині, / Де теплі барви в передгір'ї синім / Осіння перехлюпує луна. Том 3, с. 492).*

Власне прикметникові новотвори представлені в поетичній творчості О. Довгого редуплікованими композитними неолексемами:

Модель №182

молоденький-молодий (*Зацвіли так опромінено, / Молоденькі-молоді. / Попливли у даль засинену, / Мов качата по воді. Том 2, с. 363).*

Модель №183

чистий-чистісінький (*І капала, наче роса, / чиста-чистісінька віра. / І капала, наче сльоза / (Там ні людини, ні звіра). Том 3, с. 256).*

До займенниково-прикметникових неологізмів відносимо лексему, утворену за такою СМ:

Модель №184

всеозорий (*І тільки очі, пильні й всеозорі, / Залишать людям правду по тобі. Том 2, с. 48).*

Числівниково-іменниковий новотвір:

Модель №185

стовітий (*Важкий, нескорений, стовітий, / Труджуся, дихаю і прагну. Том 2, с. 89).*

Прикметниково-числівниковий новотвір, у якому твірні слова виражають суміжні або тотожні поняття:

Модель №186

єдиний-один (*Може тільки єдина-одна / Вона в крові людській не мина? Том 3, с. 167).*

Лише одна **власне дієслівна** неолексема, утворена способом словоскладання – це редульоване дієслово-комползіт:

Модель №187

дзвонити-видзвонювати (*Сиплютьса додору золоті червінці, / дзвонять-видзвонюють. Том 4, с. 107).*

Власне прислівникові новотвори, представлені у поезіях О. Довгого лексемоу, утвореноу за такоу СМ:

Модель №188

вдвох-наодинці (*На дні самоти, Де тягар свій нести / Будем вдвох-наодинці. Том 3, с. 135).*

Прислівниково-прикметниковий новотвір:

Модель №189

густо-малиново (*В кімнаті я та слово, / Що на розмову забрело / Звідтіть, де густо-малиново / Ще сяє обрію крило. Том 3, с. 150).*

Числівниково-іменниковий:

Модель №190

стоколірно (*Я зорі для вас збирав./ Зоря до зорі — разочок. / А ранок стоколірно грав. Том 3, с. 256).*

Подекуди до словоскладання може додаватися ще й суфіксація. Такий спосіб словотвору представлений у поезіях письменника моделлю «**суфікс -о- + словоскладання**»:

Модель №191

червонь-колесо (*По черені землі — червонь-колесо! / І навпїл розкололася Земля. Том 2, с. 63).*

2.6. Основоскладання

Основоскладання у поетичній творчості О. Довгого – це продуктивний спосіб словотвору. Більшість утворених неолексем – іменники. Розглянемо детальніше за якими ж словотвірними моделями вони утворюються:

Модель №192

людинозвір (*Тремтять усі людинозвірі, / З келійок виповзши на світ. Том 3, с. 190*).

Модель №193

веснокросна (*Обрій, зітканий веснокроснами, / Перехитує береги. Том 3, с. 102*).

Модель №194

рабинофобія (*Рабами ви були — не стали, / Рабинофобії раби. Том 3, с. 169*).

Модель №195

сонцевид (*Свою стежину веди од мене, / Веди од мене до сонцевиду. Том 3, с. 28*).

Модель №196

сонцезвід (*Золотими сонцезводами / Змите поле молоде, / Птах веселий над городами / Літо бабине пряде. Том 3, с. 290*).

Модель №197

піновир (*Над піновиром невагомих слів / Потрібна точна мова сили й поту, Том 2, с. 85*).

Модель №198

сонцеполотно (*Тут всесвіт свій, стрімкого повен злету, / Відтворений на сонцеполотні. Том 2, с. 246*).

Модель №199

сонцеплин (*І очі виноградарки, мов диво, / Доповнюють долини сонцеплин. Том 2, с. 295*).

Прикметниково-іменникові неолексеми утворюються за такими СМ:

Модель №200

бистролет (*Життя, мій сину, таке шалене, / За бистролетом не видно світу. Том 3, с. 28*).

Модель №201

товстолід (*Розвіє ніч і сонну тишу, / Розколе буднів товстолід. Том 3, с. 150).*

Модель №202

буйноколос (*Половина шумить буйноколосом, / Половину ще темінь встеля. Том 2, с. 63).*

- Композитні іменники, де перше твірне слово вказує на колір:

Модель №203

чорноріль (*Півсонця в чорноріль заорано / Залізним плугом вороним. Том 3, с. 186).*

Модель №204

чорнорать (*А чорнорать лугами-долами / Вайлує хижу перехить. Том 3, с. 186).*

Модель №205

білотінь (*Білий дим як білотінь. / Білі крила біло крили, / Настилали на столи. Том 3, с. 370).*

Модель №206

голубоцвіт (*В очей твоїх голубоцвіті / бентежну душу утоплю. / Я, мила, так тебе люблю. Том 3, с. 459).*

Модель №207

синєхвиль (*Гнеться в буках небо наді мною, / Б'є у берег тепла синєхвиль. Том 3, с. 491).*

Модель №208

чорногрунт (*Пророки там, у чорногрунті, / Де зріють корені народні. Том 1, с. 165).*

Модель №209

білопір'я (*Хмарин веселе білопір'я / На сиві падає дими. Том 2, с. 240).*

Модель №210

зеленоцвіт (*О ці дерева! Цей зеленоцвіті / О ця краса переболілих віт! Том 2, с. 354).*

Модель №211

синьозорість (*Давай поїдемо в сніги, / У безберегу синьозорість, Том 2, с. 357).*

Іменниково-дієслівні неологізми утворені за такими СМ:

Модель №212

зернолюб (*На цій землі конала згуба / Племен жорстоких і країн. / А дух високий зернолюба / Ізнов підводився з руїн Том 3, с. 91).*

Модель №213

круговій (*На море летється сонце прямовисне, / Летить мелодій дикий круговій Том 1, с. 59).*

Модель №214

серцепад (*Відгула повінь крові. / Відшумів серцепад. / Із своєї любові / Не вертаюсь назад. Том 3, с. 402).*

Дієслівно-іменниковий новотвір:

Модель №215

падозір (*У плесах вікон — падозір. / Блакитний вир у плесах вікон. Том 2, с. 142).*

Способом основокладання утворено велику кількість **прикметникових** композитних неологізмів, серед них:

- Прикметники, де перше твірне слово є колоративом:

Модель №216

голубовидий (*Ввійшов у саму душу Карадаг. / Над ним небес голубовидий дах. Том 1, с. 100).*

Модель №217

чорнохрестий (*Чорнокрилля в чорних ріллях. / Чорнохрестий степ охрип. Том 2, с. 67).*

Модель №218

сивотелесий (*Хмари над нею у даль гомінку — / Лебеді сивотелесі. Том 2, с. 286).*

Модель №219

зеленоперий (*Де на луках трава / Вабить росами зеленопера / І до співу пташиного / Кожен ще малечку звик. Том 3, с. 19).*

Модель №220

синьобровий (*Там сходить місяць синьобровий рано / Над віковою думою села. Том 3, с. 22).*

- Інші композитні прикметники:

Модель №221

істинносутній (*В цій порі є щось істинносутнє, / Як в людській Perezriliy душі, / Де зійшлося минуле й майбутнє / На тонкій, наче лезо, межі. Том 3, с. 140).*

Модель №222

буйноокий (*На чистих луків буйнооку прорість, / На перший окриляючий озон. Том 3, с. 332).*

Модель №223

лелечодзьобий (*А ген за ним лелечодзьобі крани / Спинилися, мов птахи по ході. Том 3, с. 350).*

Іменниково-прикметниковий новотвір:

Модель №224

арко-дружний (*З того арко-дружного змісту, / Що дружби підводить мости, / Змогло пра-Боянове місто / В новітню епоху вrostи. Том 3, с. 85).*

Іменниково-іменникові:

Модель №225

променеозонний (*І раптом — грім у ніч сліпу! / Повітря променеозонне. Том 2, с. 197).*

Модель №226

каменеголовий (*Уже не чути шерехів і слова, / Уже лиш тиша каменеголова... Том 3, с. 487).*

Власне прикметникові авторські неолексеми:

Модель №227

чорнющо-чорний (*Верткий оцей чорнющо-чорний люд. / Він дуже щирий і природний тут. Том 1, с. 144).*

Модель №228

чорно-холодний (*Тільки мороку тінь, тільки звуки жахні лісові, / тільки роси ядучі на чорно-холодній траві. Том 2, с. 22).*

Модель №229

люблячо-ніжний (*Тільки посміх твій люблячо-ніжний, / як сніжинка на серці щемить... Том 2, с. 350).*

Модель №230

пружно-чорний (*І, морозом впавши на траву, / він землі на пружно-чорне тіло / враз накине ковдру снігову. Том 3, с. 214).*

Модель №231

сучаснодужий (*До світу й сонечка байдужий, / Але завжди сучаснодужий / І весь, як є, в своїй добі. Том 3, с. 261).*

Модель №232

духмяно-кислуватий (*І запах той, духмяно-кислуватий, / Ми несемо через десятки літ. Том 3, с. 364).*

Модель №233

багряно-зоряний (*Січневе небо білий світ колише. / Своім багряно-зоряним крилом. Том 3, с. 367).*

Модель №234

напружено-шалений (*До неї йду на сповідь-каяття / У цій житті напружено-шаленім. Том 3, с. 390).*

Модель №235

насторожено-чутливий (*Коли я хотів травиці олениці дати з рук, / Насторожено-чутлива, утікала, наче звук. Том 3, с. 405).*

Модель №236

ніжномолодий (*Будь же завше ніжномолодою / І людей любов'ю зігравай. Том 3, с. 418).*

Модель №237

незаймано-дитинний (*Там, в незаймано-дитинній глибині, / пульсують всевигойні соки. Том 4, с. 109).*

Модель №238

біло-білий (*Задихало, закружеляло / біло-білими пушиночками. Том 4, с. 191).*

Іменниково-дієслівні:

Модель №239

життєводайний (*Бува, шукаєм й не знаходим де / Б'є з-під землі життєводайна сила, Том 2, с. 147).*

Прикметниково-дієслівні:

Модель №240

чорнородий (*Та негода / Чорнорода / Землю всю / Порила. Том 3, с. 86*).

Способом основокладання утворені й прислівникові композитні неологізми, наприклад, іменниково-прикметникові:

Модель №241

вродонепозичено (*Сіяють вродонепозичено / Усі твої стонадцять лиць! Том 3, с. 30*).

Прикметниково-іменникові:

Модель №242

срібнолисто (*Срібнолисто повсідалися / На червоній на лозі. / Мов джмелята, захиталися / На тонесенькій нозі. Том 3, с. 437*).

Прикметниково-прикметникові:

Модель №243

білолебедино (*Пливеш у травах білолебедино, / Уся, як луг цей, і, як цвітть, така, / І на землі усій одна-єдина. Том 3, с. 448*).

У деяких випадках до основокладання може додаватися суфіксація, наприклад:

- основокладання + суфікс -j-:

Модель №244

світлзор'я (*Коли із голубого світлзор'я / До нього зайде в поетичний Дім. Том 3, с. 482*).

- основокладання + суфікс -*j-:

Модель №245

гострокуття (*Де гострокуття — невиразність ліній, / Де чистий колір — невиразний тон? Том 2, с. 107*).

Модель №246

стодзвоння (*Чернігів гордо і велично / В стодзвонні осені гуде. Том 2, с. 232*).

Отже, О. Довгий у своїй поетичній творчості використовує всі способи словотвору і вміло експериментує з формантами. Однак у результаті нашого дослідження доходимо висновку, що **спосіб словоскладання** є найбільш релевантним для автора й допомагає йому вкласти у кожну лексему саме ті смисли, які бажає отримати письменник.

ВИСНОВКИ

Як показує дослідження, творення авторських неологізмів допомагає митцю експресивно увиразнити поетичний текст. Нові лексичні одиниці виникають переважно через брак лексичного вираження певних творчих засобів автора або ж коли в мові виникають нові явища або поняття, які потребують номінації.

Відмінність між поняттями «неологізм», «оказіоналізм», «індивідуально-авторський неологізм» полягає у **сфері функціонування** цих одиниць (для неологізмів загальнономовних та індивідуально-авторських сфера функціонування чітко не окреслена, на відміну від оказіоналізмів) і **вказівці на джерело походження** новотвору (для індивідуально-авторських неологізмів – це необхідно, а для неологізмів та оказіоналізмів – не обов'язково). Словотвірні засоби української мови дають письменнику можливості для творчого використання ресурсного потенціалу словотвору.

Відзначимо, що індивідуально-авторські неологізми можуть утворюватися як за продуктивними, так і за непродуктивними словотвірними моделями. На продуктивність СМ впливає типовість/нетиповість, логічність/нелогічність поєднання твірних основ зі словотвірними формантами. Таким чином, чим більш продуктивною є СМ авторського неологізму, тим більша ймовірність, що він увійде до загального вжитку.

Найпродуктивнішим при творенні індивідуально-авторських неолексем у поезії О. Довгого є **спосіб словоскладання** (107 лекс. од.) – більшість із яких іменникові новотвори (98 лекс. од.). А при деривації простих індивідуально-авторських новотворів найпродуктивнішим є афіксальний спосіб словотворення. При деривації іменникових неологізмів переважає, насамперед, **суфіксальний спосіб** (36 лекс. од.), а при утворенні прикметникових і дієслівних одиниць – **префіксальний** (15 лекс. од.).

Іменникові індивідуально-авторські неологізми у поезіях О. Довгого, утворені суфіксальними способом, складають 36 лексем, у творенні яких беруть участь такі суфікси: -іст'-, -ат-, -ен'- + -ат-, -ø-, -*j-, -ец'-, -ин- + -к-, -от-, -он-, -j-, -ан'н'-, -ов- + -к-, -

ен'-, -ен'к-, -ечк-, -ин-, -еч-, -ств-. Серед них найбільш частотними є форманти: -іст'-, -ат-, -ен'- + -ат-, -ø-, -*j-, -ец'-, -ечк- та -ин- + -к-.

Одиниці зазначеної частини мови використовуються митцем із метою номінації явищ та предметів на основі їхньої атрибутивної характеристики, номінації осіб-носіїв певної характеристичної ознаки, а також вказати на опредметнену дію, атрибутивність, демінутивність, сингулятивність і збірність певних предметів чи явищ. З-поміж словотвірних моделей, уживаних автором для творення нових слів, найбільш активно представлені:

$СТ_N \leftarrow ТО_{Adj} + C\Phi_S$ (-іс'т'-, 'опредметнена ознака') – 7 лекс. од.

$СТ_N \leftarrow ТО_N + C\Phi_S + C\Phi_S$ (-ен'-, -ат-, 'демінутивність, збірність') – 4 лекс. од.

$СТ_N \leftarrow ТО_V + C\Phi_S$ (-ø-, 'опредметнена дія') – 3 лекс. од.

$СТ_N \leftarrow ТО_N + C\Phi_S$ (-ат-, 'демінутивність, збірність') – 3 лекс. од.

$СТ_N \leftarrow ТО_{Adj} + C\Phi_S$ (-ец'-, 'вказівка на особу, носія певної характеристичної ознаки') – 2 лекс. од.

$СТ_N \leftarrow ТО_N + C\Phi_S + C\Phi_S$ (-ин-, -к-, 'демінутивність, сингулятивність') – 2 лекс. од.

$СТ_N \leftarrow ТО_N + C\Phi_S$ (-ечк-, 'демінутивність, пестливість') – 2 лекс. од.

Прикметники, утворені суфіксальним способом складають 13 лексичних одиниць, які містять такі форманти: -н-, -ø-, -ан-, -іл-, -уч-, -ен-, -лив-, -іш-, -л- + -ен-. Серед них найпродуктивнішими є -н-, -ен- та -ан-. Найбільш активно представлені словотвірні моделі:

$СТ_{Adj} \leftarrow ТО_V + C\Phi_S$ (-н-, 'характеристика предметів за їхніми властивостями') – 2 лекс. од.

$СТ_{Adj} \leftarrow ТО_V + C\Phi_S$ (-ен-, 'ознака за дією') – 2 лекс. од.

У процесі творення дієслівних неолексем (8 лекс. од.) беруть участь такі суфікси: -и-, -іш- + -а-, -і-, -ну-. Серед них найбільш частотними є суфікси -и- та -іш- + -а-.

Найпродуктивніші СМ:

$СТ_V \leftarrow ТО_{Adj} + C\Phi_S$ (-и-, 'процесуальна ознака') – 3 лекс. од.

$СТ_V \leftarrow ТО_{Adj} + C\Phi_S$ (-іш-, -а-, 'набуття ознаки, вказаної у твірній основі; процесуальна ознака') – 3 лекс. од.

Прислівники (6 лекс. од.) у поезіях О. Довгого утворені за участі суфіксів: -о-, -ен- + -о- та -ечк-, серед яких найпродуктивнішим є -о-, модель творення:

$СТ_{Adv} \leftarrow ТО_{Adj} + C\Phi_S$ (-о-, 'ознака ознаки') – 4 лекс. од.

Префіксальний словотвір у творчості автора найповніше представлений прикметниковими та дієслівними неолексемами (по 17 лекс. од.). Так, при творенні

прикметників беруть участь префікси: над-, пра-, при-, за-, пере-, най-, до-, напів-, все-, анти-. Найпродуктивнішими серед них є префікси над- і пра-.

Найпродуктивніші СМ прикметникових неолексем, утворених префіксальним способом:

$СТ_{Adj} \leftarrow СФ_P + ТО_{Adj}$ (над-, 'просторовість, найвищий ступінь вияву ознаки') – 4 лекс. од.

$СТ_{Adj} \leftarrow СФ_P + ТО_{Adj}$ (пра-, 'вказівка на минулу ознаку') – 4 лекс. од.

У процесі творення дієслівних неолексем беруть участь префікси: від (і)-, з (с)-, од-, пере-, до-, при-, по-, на-, серед яких найбільш частотними є форманти: від (і)-, з (с)-, од- і пере-.

Найпродуктивніші словотвірні моделі:

$СТ_V \leftarrow СФ_P + ТО_V$ (від (і)-, 'завершеність дії') – 4 лекс. од.

$СТ_V \leftarrow СФ_P + ТО_V$ (з (с)-, 'раптовість та одноразовість дії') – 3 лекс. од.

$СТ_V \leftarrow СФ_P + ТО_V$ (од-, 'завершеність дії') – 2 лекс. од.

$СТ_V \leftarrow СФ_P + ТО_V$ (пере-, 'надмірність дії') – 2 лекс. од.

У нашому дослідженні було виявлено 13 лекс. од. іменникових неолексем, утворених префіксальним способом. Так, при творенні іменників беруть участь такі префікси: пра-, ви-, пере-, все-, архі-, перед-, по-, анти- над-. Найбільш частотними серед них є форманти пра-, ви-, пере- та анти-.

Найбільш продуктивні моделі:

$СТ_N \leftarrow СФ_P + ТО_N$ (пра-, 'час') – 3 лекс. од.

$СТ_N \leftarrow СФ_P + ТО_N$ (ви-, 'посилення вияву явища, означеного твірною основою') – 2 лекс. од.

$СТ_N \leftarrow СФ_P + ТО_N$ (анти-, 'заперечення того, про що йдеться у твірній основі') – 2 лекс. од.

У прислівникових неолексемах префіксальний словотвір є непродуктивним, оскільки за нашими спостереженнями у поезії О. Довгого наявні лише 2 авторських неолексеми, які утворені за допомогою префіксів по- і з-.

Префіксально-суфіксальний словотвір представлений у творчості письменника такою кількістю неолексем:

- прикметники – 10, найпродуктивніші СМ:

$СТ_{Adj} \leftarrow СФ_P + ТО_V + СФ_S$ (пере-, -ен-, 'зміна однієї ознаки на іншу') – 2 лекс. од.

$СТ_{Adj} \leftarrow СФ_P + ТО_N + СФ_S$ (о-, -ен-, 'зміна стану') – 2 лекс. од.

$СТ_{Adj} \leftarrow СФ_P + ТО_V + СФ_S$ (на-, -ен-, 'ознака за певним результатом дії') – 2 лекс. од.

- іменники – 6, продуктивна СМ: $СТ_N \leftarrow СФ_P + ТО_N + СФ_S$ (до-, -*j-, ‘просторовість’) – 2 лекс. од.
- дієслова – 2.

Суфіксально-постфіксальний, постфіксальний і префіксально-постфіксальний способи словотвору представлені у поезії О. Довгого дієслівними неолексемами. Так, суфіксально-постфіксальним способом утворено 4 неолексеми, постфіксальним – 1 і префіксально-постфіксальним – 1.

Як уже зазначалося, **словоскладання** є найпродуктивнішим способом словотворення в поезії досліджуваного автора. Так, іменникові лексеми-композиції складають 98 одиниць, прикметникові – 5, прислівникові – 3, дієслівні – 1. Способом **основоскладання** утворено іменників – 27, прикметників – 26, прислівників – 3.

Для кращої візуалізації й ознайомлення з опрацьованим нами матеріалом текстів поезії О. Довгого було укладено словник його індивідуально-авторських новотворів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адах Н. Авторські лексичні новотвори Василя Барки (семантико-дериваційний та лексикографічний аспекти) / Н. А. Адах ; за ред. Г. М. Вокальчук. Рівне : Видавництво Олега Зеня, 2007. 136 с.
2. Азарова Л. Структурна та фонетична побудова складних одиниць у концепції «золотої пропорції»: [Монографія] / Л.С. Азарова. – Вінниця : Універсум, 2001. – 284 с.
3. Бабій І. Авторські неологізми як вагомий стилетворчий компонент роману «Жовтий Князь» Василя Барки. Лінгвостилістичні студії, вип. 14, 2021, с. 7–14.
4. Бойчук О. Відсубстантивні новотвори сучасної української мови та аспекти їх вивчення в закладах загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3835/1/%D0%91%D0%BE%D0%B9%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%9E.%20%282021%29.pdf>
5. Бойчук О. Прикметникові відсубстантивні новотвори в сучасній авторській неографії. Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (20–21 квітня 2021 року). Філологічний факультет. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. С. 31–32.
6. Вікіпедія. Олексій Прокоповия Довгий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%B2%D0%B3%D0%B8%D0%B9_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%96%D0%B9_%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87
7. Власенко В., Османова З. Авторські словотвірні новотвори в поетичному дискурсі Ліни Костенко [Стаття]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/114378/35-Vlasenko.pdf?sequence=1>
8. Власюк Т. Структурні особливості авторських лексичних новотворів поетів «Молодої музи» [Стаття]. – Режим доступу: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/50-dvadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet->

9. Вовченко Г. Морфеміка і словотвір сучасної української літературної мови [Практикум] / Г. Вовченко. – Ужгород, 2016. – 46 с.
10. Вокальчук Г. Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект) / Вокальчук Г.М. – Рівне: Науково-видавничий центр «Перспектива», 2004. – 524 с.
11. Гаврилюк Н. Емпірійні індивідуально-авторські прикметники у творчості неокласиків / Н. В. Гаврилюк // Актуальні проблеми сучасної філології. 84 Мовознавчі студії : зб. наук. праць Рівненського держ. гуманітарного ун-ту. – Рівне, 2003. Вип. 11. С. 69–72.
12. Гаврилюк Н. Суфіксальні іменники-новотвори неокласиків у контексті поетичного мовлення 20-30-х років ХХ ст. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:vChadn7KAmgJ:irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/Nznuoaf_2008_10_8.pdf+&cd=5&hl=uk&ct=clnk&gl=ua
13. Ганич Д. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І.С. Олійник – К.: Вища школа, 1985. – 360 с.
14. Герман В. В. Індивідуально-авторські неологізми (оказіоналізми) в сучасній поезії (60–90-і роки) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / В. В. Герман. Київ, 1999. 22 с.
15. Городенська К. Префіксально-суфіксальний словотвір / К. Г. Городенська // Словотвір сучасної української літературної мови / [відп. ред. М. А. Жовтобрюх]. Київ : Наук. думка, 1979. С. 285–311.
16. Губарева Г. А Українська мова: енциклопедія. Серія: Великий український словник. К. : Майстер-клас, 2011. 400 с.
17. Довгий О. Вибрані твори: у 4 т. Київ: Укр. Письменник, 2009. Т. 1: Доторки блискавки. 414 с.
18. Довгий О. Вибрані твори: у 4 т. Київ: Укр. Письменник, 2009. Т. 2: Дихання вічності. Восьмивірші. 388 с.

19. Довгий О. Вибрані твори: у 4 т. Київ: Укр. Письменник, 2009. Т. 3: Дереворити. 536 с.
20. Довгий О. Вибрані твори: у 4 т. Київ: Укр. Письменник, 2009. Т. 4: Келих троянд. 439 с.
21. Єрмоленко С., Лінгвостилістика: основні поняття, напрями й методи дослідження, [в:] «Мовознавство», 2005, № 3-4, с. 112-125.
22. Жижома О. Індивідуально-авторські новотвори в поетичному дискурсі 80-90-х років ХХ століття. [Дисертація] / О. О. Жижома – Донецьк : 2003. – 238 с.
23. Іванова Н. Кіноповість О. Довженка «Земля»: поетологічні принципи реконструкції кінотексту [Електронний ресурс] / Н. Іванова // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2010. – Вип. 3.1. – С. 107-112. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzl_2010_3
24. Клименко Н. Морфеми активність // Українська мова. Енциклопедія. – К., 2007. – 392 с.
25. Ковалик І. «Словотвірний» чи «словотворчий»? // Вчення про словотвір. Вибрані праці. – 2007. – 404 с.
26. Колоїз Ж. Оказіональні утворення в романі Уласа Самчука «Марія» // Мандрівець. – 2004. – № 1. – С. 211-215.
27. Колоїз Ж. Українська okazіональна деривація / Колоїз Ж.В. – К. : Акцент, 2007. – 311 с.
28. Максимчук В. Суфіксація як один зі способів творення індивідуально-авторських іменників (на матеріалі творчості поетів Рівненщини) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eprints.oa.edu.ua/732/1/4.pdf>
29. Мельник І. Оказіональні емоційно-експресивні утворення в драмі Марії Матіос «Щоденник страченої» [Стаття]. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/15823/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%BA%2078-87.pdf>
30. Мельник С. Словотвірні особливості неологізмів у сучасній постмодерністській прозі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Npkpnu_fil_2010_23_30.pdf

31. Нестерович Ю. Структурно-семантичні особливості іменникових авторських неологізмів-комполітів у творчості Оксани Забужко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/20653/1/Nesterovych.pdf>
32. Олійник І. Мовотворчість поетів-вісімдесятників (текстові структури та поетичні номінації) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / І. Г. Олійник. Київ, 1993. 17 с.
33. Папіш В. Оказіональні фразеологізми в художній прозі закарпатських письменників // Наук. вісник Ужгород. ун-ту: Серія філологія. – Вип. 9. – Ужгород, 2004. – С. 36-41.
34. Пашко Л., Прядко О., Сугак О. Структурна характеристика суфіксальних авторських неологізмів-дієслів у творах М. П. Стельмаха «Правда і кривда» та «Чотири броди» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <chromeextension://efaidnbmninnibpcajpcglclefindmkaj/http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/6.1/14.pdf>
35. Плющ М. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Підручник. 2е видання, доповнене. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 328 с.
36. Попова О. Емоційні оказіоналізми в художній прозі Михайла Стельмаха. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16606/63-Popova.pdf?sequence=1>
37. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. Селіванова. – Полтава: Довкілля. – К, 2006. – 712 с.
38. Словотвірний тип і словотвірне значення. (n.d.). StudFiles. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/8614512/page:3/>
39. Словотвірний тип. Класифікація словотвірних типів: а) за ознакою «синтаксична/лексична деривація»; б) за ознакою «мутаційні/модифікаційні». (n.d.). StudFiles. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5768746/page:20/>
40. Строкаль О. У пошуках індивідуального слова: монографія: Монографія / Александр Строкаль. – К. : вид-во Іванченка І. С., 2018. – 151 с.

41. Українська мова: Енциклопедія. – Вид. 2-е. випр., доп. / Ред. кол.: В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк (заст. голови), Є. А. Карпіловська (відп. секретар), І. Р. Вихованець, П. Ю. Гриценко, С. Я. Єрмоленко, Л. М. Задунайська, Н. Ф. Клименко, О. С. Мельничук, В. В. Німчук, Г. П. Півторац, В. Г. Складенко, О. Б. Ткаченко. – К.: Вид-во "Українська енциклопедія" ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
42. Чабаненко В. Стилїстика експресивних засобів української мови: [Монографія] / Чабаненко В.А. – Запоріжжя : ЗДУ, 2002. – 351 с.
43. Юрченко Т. Оказіоналізми у творчості Павла Загребельного: структурно-семантичний і стилістичний аспекти [Дисертація]: Т. Г. Юрченко. – Київ: 2003. – 259 с.

Словникові джерела:

1. Академічний тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/vutlyj>
2. Орфографічний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://559.slovaronline.com/>
3. Орфографічний словник української мови 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://slovnyk.ua/index.php?sword=%D0%BE%D1%80%D1%84%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9>